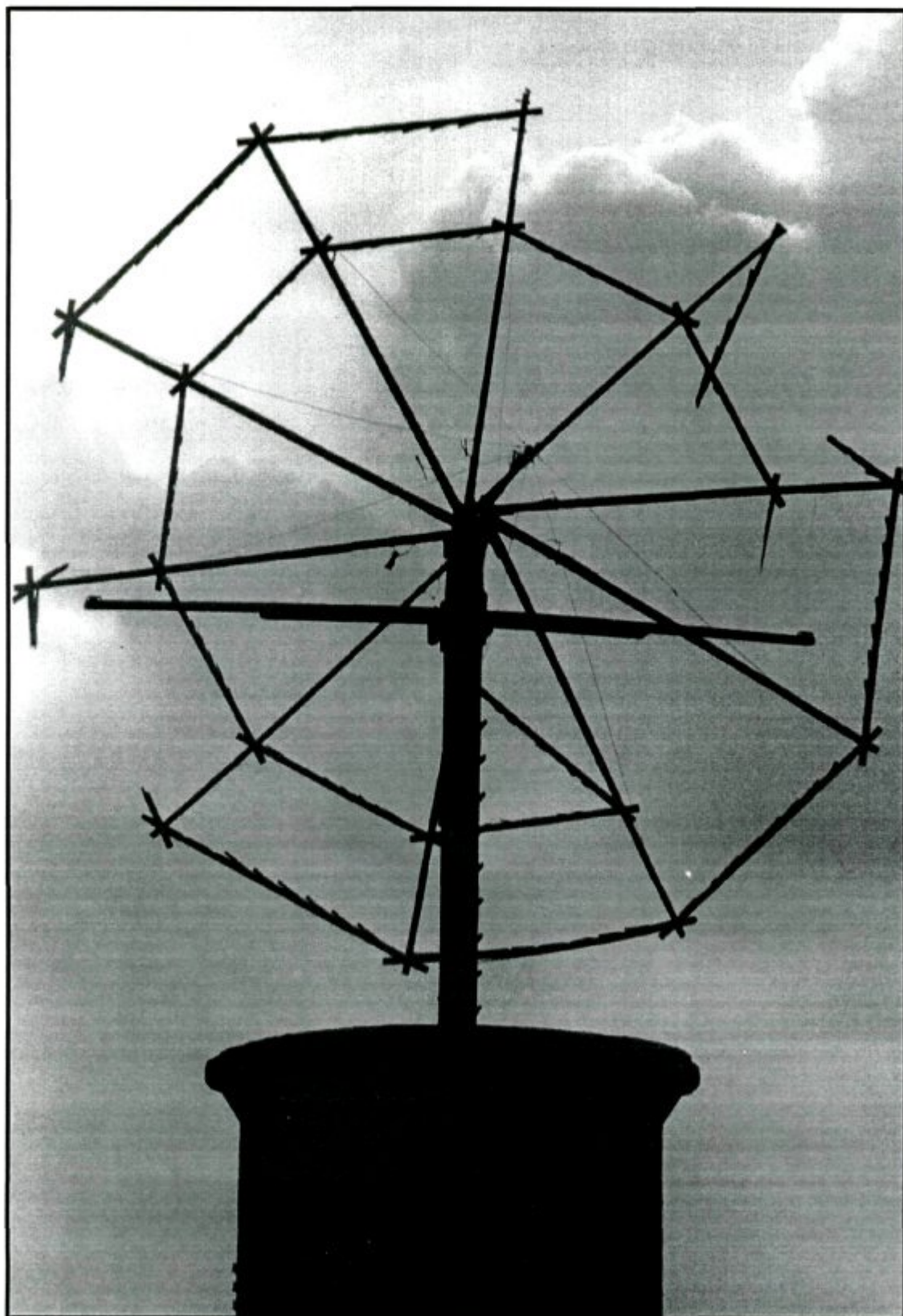

ES SAIG

ALGAIDA - NÚM. 214 - OCTUBRE DE 1998

EDITORIAL

L'ARXIU PARROQUIAL

La notícia ens va agafar de sorpresa, i la sorpresa aviat es convertí en una sensació de frustració que donà pas a una enrabiada: l'Arxiu Parroquial d'Algaida ha estat traslladat a l'Arxiu Diocesà de Palma.

D'aquest assumpte, el primer que crida l'atenció és el secretisme amb què s'ha duit a terme. Evidentment hi ha hagut de donar el vistiplau el rector. I qui més? Suposam que n'ha estat informat el Consell Parroquial. Ara: hi va estar d'acord? No hi posà cap emperò? Sabem que l'Ajuntament en quedà al marge; és cert que l'Ajuntament no hi tenia vot; però també ho és que quan dues entitats -en aquest cas Parròquia i Ajuntament- estan en bones relacions, un mínim de cortesia obliga a informar de fets com aquest, ja que a la fi afecta el patrimoni del poble. Tampoc s'ha notificat a persones que han treballat amb documents d'aquest Arxiu. Ni s'ha donat part a la feligresia d'Algaida. O és que -com ens repeteixen des de la trona- no formam tots una família?

No sabem els arguments oficials per justificar el canvi, però són fàcils de deduir: els documents estaran més ben catalogats i més ben protegits. Cap de les dues raons ens val. Primerament, els documents de l'Arxiu no es trobaven desordenats ni en situació d'abandó; però, suposant que hi hagués deficiències, haguessin sobrat els voluntaris amb suficient preparació per fer una ordenació i catalogació modèlica. I en segon lloc, si calia procurar-se unes mesures de seguretat per garantir-ne la protecció, tampoc hi hagués hagut problemes seriosos; l'Ajuntament acaba de muntar unes instal·lacions dignes d'imitació per a l'Arxiu Municipal. Si acceptam com a vàlides aquestes raons de millor ordenació i protecció, ens podem quedar sense patrimoni. Per què no hem de fer el mateix amb el retaule de Castellitx?

Pel que hem sabut, això d'endur-se'n l'Arxiu Parroquial no és nou. Ens han assegurat que fa anys va haver-hi un intent que fracassà perquè el rector que aleshores hi havia va adoptar una postura de fermesa decidida i no es va dur endavant. Ara sembla que les coses han estat més planeres.

Qualcú hi haurà guanyat? Els investigadors, tendran més facilitats per consultar els documents? Persones que han freqüentat l'Arxiu Diocesà (o com es digui) han estat crítiques sobre el seu funcionament i ens asseguren que són més els obstacles que les comoditats que s'hi troben.

En resum, un fet lamentable realitzat seguint la política de fets consumats. Ja sabem que una cosa així és molt difícil de tornar enrere, per raonable que sigui rectificar. Molt ens temem que reclamar serà com fer potadetes. Ens demanam: ha quedat almanco un inventari, un catàleg complet, dels documents que s'endugueren? O ni això?

LA NOSTRA PORTADA: *Una de les dues xerradetes d'aquest mes és la que feim a en Tomeu Puigserver, guanyador de la passada Marató Fotogràfica de Sant Jaume. La fotografia de la portada és obra seva.*

Bolletí de l'Obra Cultural Balear d'Algaida

Revista Mensual D.L.P.M. 495/80

Domicili: Rei, 1 Algaida

Tf: 665042 / 272576

Fax: 665679

Imprimeix: Tirrena S.A., Manacor

Tf: 555212

Dirigeix: Delfi Mulet

Administra: Junta Directiva de l'Obra Cultural

Col·laboradors: Víctor Andreu, Biel Bibiloni, Jaume Falconer, Miquel Fiolet, Jaume Jaume, Catalina Martorell, Miquel Molleta, Antònia Maria Mulet, Joan Mulet, Pere Mulet, Víctor Mulet, Xesc Oliver, Joan Carles Palos, Biel Sastre, Miquel Serra, Joan Trobat, Guillem Vanrell, Agrupació Fotogràfica d'Algaida

ES SAIG només es responsabilitza de l'Editorial

CALAIX DE SASTRE

A LA RECERCA DE LA GUITARRA PERDUDA

Tot sigui dit amb els obligats respecte i consideració, crec que en el tema del trànsit l'Ajuntament d'Algaida té, com deia Pla, tota la pinta d'aquell guitarrista que havia perdut la guitarra i no sabia on.

Certament hi ha temes en els quals l'originalitat, l'aventura, la innovació són valors afegits, valors que han de ser estimulats i premiats a conveniència. Però hi ha altres temes en els quals només cal actuar amb molt de sentit comú, i deixar les experiències revolucionàries per a quan ja s'hagi trobat la guitarra. Vet aquí, idò, que les nostres autoritats algaidines, per desviar el trànsit del centre del poble, han triat la primera opció: l'arriscada, l'aventurera, aquella que els permetrà figurar en el llibre de les grans solucions: grans solucions que no solucionen res.

Vegem. ¿Què han fet els pobles veïnats del nostre, pobres i avorrits ells, per solucionar aquest problema d'intentar que autocars, cotxes, camions i automòbils diversos no passin pel centre urbà? Han adoptat una mesura gens original: han procurat dotar-se d'una carretera **fora del casc urbà**, i cap allà que hi han desviat tota la transitada. Fixau-vos que he remarcat les paraules "fora del casc urbà" perquè aquí rau el què de la qüestió. ¿Volen treure el trànsit fora del casc urbà? Fan la carretera fora del casc urbà. Conclusió: han actuat amb sentit comú, que és tant com dir d'una forma molt vulgar.

¿Què volen fer les autoritats algaidines per treure el trànsit fora del casc urbà? Volen construir una carretera per dins el casc urbà. Ho torn a escriure perquè tothom capti els matisos de la gran decisió. Per treure el trànsit **fora** del casc urbà, faran una carretera per **dins** el casc urbà. No em digueu que la idea no sigui original. Si d'aquesta manera ho aconseguen, això de treure el trànsit fora del casc urbà, es mereixeran un monument més gran que el que va guanyar n'Indiana Jones quan va trobar el temple perdut i maleït.

A més, la solució que pensa adoptar l'Ajuntament algaidí té un factor més d'originalitat: és una mescla de rauxa i de sentit comú, de seny i de locada. Al principi, guanya el posat propi dels fills de casa bona: la carretera, en la seva primera part, discorre per fora del casc urbà. Si anau a veure el projecte a la Casa de la Vila, i vos entreneu a prosseguir amb el dit el seu traçat, veureu com el vostre dit experimenta una clara força ben natural a continuar tot dret fins a trobar-se amb la carretera de Manacor.

Però aquí comença la idea tempestiva: han col·locat devers el Casal Pere Capellà una espècie d'imant que obliga el vostre dit, i per tant la carretera, a desviar-se del seu curs natural i girar sobtadament, d'una manera ben violenta, cap al carrers Antoni Maura, Joan Alcover i etcètera. Les carreteres dretes ja no duen al cel. Les recargolades i en forma de quatre són més emocionants.

No ens preocupem gens. Segurament aquesta és la primera passa per a l'entrada definitiva del nostre poble en la modernitat més absoluta. ¿Com travessaran els nins i els majors aquesta carretera per anar a la biblioteca del Casal Pere Capellà? ¿Com la travessaran els de la tercera edat per anar al seu local? Potser posaran semàfors. I ja tendrem el motiu perquè Algaida perdi la categoria de poble, i guanyi la de ciutat. Cosa que, com sabeu, dóna tots els drets a participar a la fira del bunyol.

Tot això per no parlar de la gran originalitat del tram denominat "Ronda de Ponent" que, de moment, acaba a l'entrada d'unes cases en construcció. Com que no sabem si la carretera continuarà pel menjador, pel bany o pel dormitori, imaginau-vos la quantitat d'al·licients afegits que té el projecte.

Tremol només de pensar que, cerca que cerca la guitarra, perdin també qualche dia el tamborino i el flabiol.

En Calaix i Desastre

M'HAN DIT QUE DIUEN

Com era d'esperar, el tema "estrella" de les converses i tertúlies han estat les Normes Subsidiàries. Hem sentit opinions per a tots els gusts, de tot color. La idea predominant, però, és que s'han d'aprovar d'una vegada per totes, amb tots els defectes i mancances que tinguin. N'hi ha que troben que han predominat interessos particulars per damunt de la col·lectivitat. Però ens han dit que un dels polítics que governen el poble, quan va sentir això, va contestar que aquesta era una opinió personal, però que ells estan convençuts d'haver fet les millors Normes possibles. Bé, ara, als algaidins no ens queda més que esperar a veure si s'aproven d'una vegada, i... I què passarà després? Aquesta és una de les preguntes que circula molt, darrerament. La resposta ja haurà d'esser d'aquí a una temporada llarga.

A principis de setembre sentírem a dir que el punt verd de s'escorxador no tenia res de verd que era un merder. No sabem com està ara, però del que volíem parlar és de la decisió del batle de llevar els contenidors de dins el poble. No vos podeu imaginar com són de diferents les opinions quan aquest tema surt a una rotllada. Uns ho defensen, però altres ho troben l'animalada més grossa que es podia fer. Hem de dir, però, que els que defensen els contenidors dins el poble no en tenen cap davant caseva. Com que aquest Sord fa molt de temps que trobava que els havien de llevar, està ben satisfet amb la decisió: la podrien haver presa fa molt.

Amb el començament del curs el problema circulatori d'Algaida, com era d'esperar, ha empitjorat, cosa que semblava impossible. Hem sentit a dir que els municipals, a la fi, s'han posat a la feina: un dia d'escola, a hores d'entrada i sortida de ses escoles, "avisaven" a totes les mamàs, papàs, padrins i padrines que acompanyaven els al.lots amb motoret que, per circular, havien de dur casc. Tothom ho sabia, que és obligatori el casc per circular amb moto o motoret; el que passa és que qui més qui manco troba que hi ha problemes circulatoris molt més importants que aquest: aparcaments, excés de velocitat, motorets sense tub d'escapament que fan un renouer, carreres nocturnes (i qualche vegada de dia) de motos o cotxes, etc. etc. Però bé, si aquesta és la primera passa d'una campanya per ordenar i solucionar el problema circulatori a Algaida, benvinguda sigui.

Un dia qualsevol del passat mes de setembre, ja a finals, no hi havia més que dos o tres niguls, i ningú va sentir trons ni llamps; però la llum, de GESA, se'n va anar un parell de vegades (un parell de vegades de pagès, o sigui sis o set vegades). I l'endemà, al vespre, el cel estava ben estrellat, i sense més ni manco es va tornar a apagar durant uns tres quarts o una hora. La veritat és que no hem sentit d'altre poble on hi passi això; abans s'apagava quan feia llamps, però aquests dies...

Perquè el que és diu ploure, no ha fet res en tot el mes de setembre. I els pagesos, sobretot els pastors, ja estan ben preocupats. Els que no es descuiden d'enviar rebuts d'aigua són els de Ferroser que, tant si surt aigua pels grifos com si no en surt, ells a cobrar. I la gent troba que n'envien molts, de rebuts, i moltes vegades sense aclarir massa de què són, de quina casa, ni de quin mes... Hi ha gent que no ha volgut pagar, però segurament al final hauran de pagar amb recàrrec.

Ja n'havíem sentit parlar fa temps, a principis d'any, i devers Pasco..., però ara n'hem sentit a parlar més seriosament. Ens han dit que hi ha gent que té ganes de formar una Associació de

Veïnats, amb ganes de fer feina per la col·lectivitat. Els algaidins no són massa aficionats a l'associacionisme, però ens han dit, els promotors, que a majoria de gent que n'han parlat els ha interessat la proposta i els han animat a posar-ho en marxa. Ja veurem com segueix...

Acabarem amb una nota simpàtica: han passat les festes dels Sants Metges de Pina. Són unes festes molt senzilles, però molt participades pels pineros, que les veuen com una festa familiar. Ens han dit que tant a l'ofici com als altres actes programats la gent hi va assistir massivament. Però el que s'està consolidant, sembla ser, és la xocolatada del diumenge dematí, a Plaça, en pijama o camisa de nit. Ens han dit que va sortir pels diaris i tot. Es veu que els pineros són de la bulla.

UN SORD.

NOTICIARI

PLUVIÒMETRE

Les pluges que finalment es recolliren a Algaida durant el mes d'agost varen ser 11'9 litres. Així acabava l'any agrícola, que donava un total de 488'8 litres.

Com sabeu, aquestes són les dades que ens proporciona l'apotecari Gabriel Martorell; i, com també sabeu, la seva família ha registrat les notícies sobre pluges al nostre poble des de l'any 1934, és a dir, que tenim un índex exacte dels darrers 64 anys. La mitjana d'aquests anys és de poc més de 560 litres; això vol dir que l'any agrícola que hem acabat ha estat molt pobre, amb un dèficit sobre la mitjana de prop de 80 litres.

El pitjor és que les coses no milloren: el setembre, un mes tradicionalment plujós, han caigut uns mesquins, misèrrims 6 litres.

RANDA GROUP

Randa Group és una societat de consultoria de previsió social, gestió de riscos i mediambient de la qual n'és fundador i soci director el nostre bon amic Gabriel Verger, de Cas Metge Verger. Com veis el nom de la societat té reminiscències algaidines.

Aquesta societat organitza per dia 20 d'octubre a Madrid la II Conferència Internacional sobre Sistemes de Gestió Medioambiental que estudiarà com poden les empreses afrontar la pressió ambiental i estructurar-ne metòdicament la gestió.

FOTO ANTIGA

L'AJUNTAMENT *informa*

NORMES SUBSIDIÀRIES

El passat 28 de setembre va acabar el termini per a la presentació d'al·legacions a les Normes Subsidiàries. Durant el mes d'octubre l'equip redactor, els tècnics municipals i els grups que formen el Consistori estudiaran totes les al·legacions presentades; es signaran els convenis de cessió a l'Ajuntament de les diferents unitats d'execució previstes; es corregiran alguns defectes de forma de la redacció.

Una vegada resoltes i fetes les correccions oportunes, el Ple de l'Ajuntament aprovarà de forma provisional les normes per a enviar-les a la Comissió Insular d'Urbanisme del Consell de Mallorca per a la seva aprovació definitiva.

SUBMINISTRAMENT D'AIGUA AMB CAMIONS CISTERNA DURANT EL MES D'AGOST

Com ja es va informar el mes passat, durant els dies del mes d'agost va ser necessari el subministrament d'aigua potable amb camions cisterna per a tal de garantir el servei d'aigua potable a tot el nucli urbà d'Algaida.

Les despeses ocasionades van a compte del Consorci d'Aigües de Pla de Mallorca i l'import que ha pagat l'Ajuntament per aquest concepte 638.756 pessetes, l'empresa concessionària l'ha ingressat a les arques municipals el passat 1 d'octubre.

ADQUISICIÓ DE TERRENYS

L'Ajuntament d'Algaida ha iniciat l'expedient per a la compra dels terrenys annexes al Col·legi Públic Pare Pou, situats al carrer de la Ribera.

Per la qual cosa ha estat necessari una modificació de crèdit extraordinària mitjançant transferència i a càrrec del romanent de Tresoreria per

un import de 5 500 000 de pessetes, que l'Ajuntament Plenari va aprovar, el passat 3 de setembre, per majoria amb els vots del Grup Socialista i l'abstenció del Grups Popular i dels representants dels Independents de Pina, Algaida i Randa-Unió Municipal i del P.S.M.

Aquest terrenys està previst que es destinin, a més d'ampliar el recinte escolar, a la construcció que amplii l'escoleta municipal i així poder oferir serveis de guarderia des de 0 a 2 anys.

OBRES DE MANTENIMENT

Durant el mes de setembre, l'Ajuntament ha arreglat la major part dels camins asfaltats del municipi.

També, s'han fet reformes als vestidors del camp municipal es Porrassar, que han consistit amb enrejolar les parets i canviar els paviments dels vestidors.

RECOLLIDA DE FEMS

Durant el mes de setembre s'han posat amb marxa una sèrie d'actuacions que seguiran durant aquest mes per millorar el servei de recollida de fems.

a) S'han retirat els contenidors del nuclis urbans del municipi per a tal d'evitar l'acumulació de fems els dies en què no hi ha recollida de fems amb les respectives molèsties als veïns que tenen els contenidors fora la seva casa, per a la qual cosa queda prohibit treure els fems al carrer aquests dies.

Cal recordar que els dies de recollida són els dimarts, divendres i diumenges, els dilluns només els contenidors. Els contenidors que s'han retirat s'han repartit a les sortides del poble i a altres indrets del municipi.

b) L'Ajuntament ha posat a disposició dels veïns un servei de contenidors per a la recollida de voluminosos al punt verd de l'escorxador.

A partir d'aquest mes d'octubre podreu disposar de dos serveis de recollida de voluminosos: un a domicili, el primer i el tercer dijous de cada mes, a càrrec de l'empresa Ferroser i l'altre al punt verd gestionat per l'Ajuntament mitjançant l'empresa Baresa.

c) Una altra actuació que té prevista l'Ajuntament és la neteja sistemàtica i setmanal dels diferents punts de les carreteres i camins on hi ha instal·lats contenidors i altres indrets que s'han convertit amb abocadors d'escombreries. Són especialment conflictius pel grau de brutor que si ha acumulat els situats a la carretera de Santa Eugènia i Sencelles, sense oblidar-ne d'altres, que han convertit aquests llocs amb punts negres.

Aquest servei serà a càrrec de l'Ajuntament fins que es posi en marxa el servei anàleg que gestionarà la Mancomunitat.

RESTAURACIÓ DE LES PINTURES DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE PINA

A la Sessió Ordinària, celebrada el passat 3 de setembre, l'Ajuntament Plenari va acordar per unanimitat concedir una subvenció de 500.000 PTA a la Parròquia de Pina per als treballs de restauració de les pintures de les bovedes de l'església de Pina.

SUBVENCIONS A ENTITATS AMB CONVENI DE COOPERACIÓ AMB L'AJUNTAMENT

A la mateixa sessió l'Ajuntament va aprovar les subvencions a les entitats que tenen conveni de cooperació signat amb l'Ajuntament.

Banda de Música d'Algaida	640 000 PTA
Club Escacs Algaida	32 000
Grup Teatre es Porrassar	136 000
Orfeó Castellitx	156 700
Revista es Saig	100 000
Ràdio Club Algaida	37 000
Esplai Burot	104 500

S'ha aplicat un increment del 2,1% respecte a les subvencions de l'any passat corresponent a l'augment de l'IPC anual de les Illes Balears.

Es recorda a la resta d'entitats culturals i esportives d'Algaida que si estan ininteressades en rebre subvenció

per a les seves activitats poden passar per les oficines municipals per fer l'oportuna sol·licitud adjuntant pressupost i memòria de les activitats realitzades durant l'any 1998.

CONVENI DE COL·LABORACIÓ AMB L'ASSOCIACIÓ CULTURAL D'ALGAIDA (MOLÍ D'EN XINA)

L'Ajuntament ha arribat a un acord amb l'Associació Cultural d'Algaida (Molí d'en Xina) per signar un conveni de col·laboració. Aquest conveni implica una despesa de 2000 PTA per part de l'Ajuntament i aquesta associació, per cada un dels alumnes matriculats. El preu de matrícula és de 10 000 PTA, per la qual cosa, el curs té una subvenció de 4 000 PTA.

Els tallers que es poden fer són:

Taller de dibuix i pintura

Taller de ceràmica

Taller de gravat i estampació

Totes les persones interessades en realitzar qualsevol d'aquests tallers pot demanar informació i formalitzar la matrícula tant al Molí d'en Xina com a la Biblioteca-Punt d'Informació Juvenil.

RENOVACIÓ DEL DOCUMENT NACIONAL D'IDENTITAT

Tal com us informarem abans de l'estiu, a començament de setembre l'Ajuntament s'ha posat en contacte amb la Policia per concretar les dates per poder renovar el D.N.I. a Algaida. Des de la secretaria corresponent ens han informat que un equip es desplaçarà durant la tardor a Algaida, però sense concretar les dates.

MANCOMUNITAT PLA DE MALLORCA

Recollida selectiva domiciliària de residus

El Ple de la Mancomunitat del Pla de Mallorca va aprovar, el passat 17 de setembre, el projecte de recollida selectiva domiciliària de residus.

Aquest projecte, inclòs dins el programa Mallorca, recicla ara! és una iniciativa del Consell de Mallorca i es farà mitjançant la Fundació Deixalles i està destinant als grans productors de vidre i paper, com és ara, restaurants, botigues, etc.

La Fundació Deixalles Felanitx posa la infraestructura necessària per realitzar aquesta experi-

ència pilot (camions, dipòsit de vidre i paper, etc.) i la recollida serà quinzenal pel paper i setmanal per al vidre.

A manera d'informació, durant l'any 1997, al municipi d'Algaida es recolliren 29.763 kg de paper i 67.433 kg de vidre, xifres que són les més altes de tota la Mancomunitat.

Sol·licitud de subvencions al Consell de Mallorca per a la gestió de Residus Sòlids

Al mateix Plenari es va sol·licitar al Consell de Mallorca ajuda per posar en funcionament un servei complementari per a la neteja dels Punts Verds i els punts on s'acumulen escombreries, voluminosos, etc. El pressupost presentat per a l'empresa concessionària Ferroviària és de 14.703.000 PTA anuals si bé s'estudiàram altres ofertes.

Mitjançant la Mancomunitat, l'Ajuntament d'Algaida ha sol·licitat subvencions; una per a contenidors grocs destinats a llaunes i una altra per a l'adquisició de contenidors de fems, vidre, cartó, oli i papereres.

CONSORCI D'AIGÜES DEL PLA DE MALLORCA

El passat 4 de setembre, es va reunir a Algaida, a petició del Batle d'Algaida, el Consorci d'Aigües del Pla de Mallorca a fi d'estudiar els problemes que durant els mesos d'estiu ha tingut el servei d'aigua potable a Algaida i a altres municipis del Pla.

Entre altres assumptes, es va acordar fer els estudis i la perforació de dos pous al municipi d'Algaida. Un, proper a Pina, per poder subministrar aigua a aquesta població; l'altre a Algaida per poder garantir, amb el reforç dels pous existents, el servei d'aigua els propers anys.

També, es va acordar sol·licitar al Govern Balear la seva participació en el Consorci d'Aigües perquè d'aquesta manera es puguin finançar les obres de conducció i subministrament d'aigua.

Sa fira. Avanç Programa.

Aquest és un avanç del programa d'actes de la Fira d'Algaida 1998. Es poden produir modificacions d'horaris i d'actes.

Divendres 9 d'octubre.

A les 21'30 hores. Conferència veterinària sobre animals. A l'Auditori del Casal Pere Capellà.

Dissabte, 10 d'octubre.

A les 22'00 hores. Teatre. Estudi Zero presenta: Rondalles Mallorquines. Preu 500 PTA. Aforament limitat. Organitzat per l'Ajuntament d'Algaida amb el patrocini de Sa Nostra i la Comissió de Cultura i Patrimoni Històric del CIM. A l'Auditori del Casal Pere Capellà.

Diumenge, 11 d'octubre.

A les 18'30 hores. Concert de Música de Cambra. Dins el programa ART JOVE 1998 de la Direcció general de Joventut i Família del Govern Balear. A l'església parroquial.

Dimarts 13 d'octubre.

A les 20'30 hores. Inauguració de l'exposició ART JOVE 1998 de la Direcció general de Joventut i Família del Govern Balear. Al segon pis del Casal Pere Capellà.

A les 20'45 hores. Xerrada-Conferència. Maneig de la paridora en el bestiar ovi. A càrrec d'Isidoro Pérez (tècnic). Organitzat per Ca'n Leon, A.D.S. Es Pla de Migjorn i Laboratori Shering-Ploug. Amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Algaida.

Divendres 16 d'octubre.

A les 21'00 hores. Presentació del programa de Dinamització Rural i de l'Associació per a la Defensa de Mallorca. Organitzat per la Delegació d'Algaida de l'Obra Cultural Balear. A l'Auditori del Casal Pere Capellà.

Inauguració Exposició d'art al Casal Pere Capellà.

Dissabte 17 d'octubre. Fira d'Algaida.

A Plaça i carrers adjacents: Mostra d'animals. Stand de l'Esplai Burot. Stand de Titoieta Ràdio. Stand de l'Ajuntament d'Algaida. Venda de publicacions. El dibuixant i caricaturista Bibi, farà dibuixos. Al local de la Delegació d'Algaida de l'Obra Cultural Balear, exposició de fruits de tardor. Al Pati del Casal Pere Capellà: Mostra de les activitats de Reciclatge i reutilització dutes a terme pel CIM. Realització de paper reciclat.

A les 21'00 hores. Al local de la Delegació d'Algaida de l'Obra Cultural Balear, actuació de la Petita Coral d'Algaida. Seguidament Assemblea de Socis i tradicional Sopar de Socis.

A les 21'30 hores. Ball de bot. Actuació de Sis Som i un altre grup. Organitzat per l'Escola de Ball Es Celler d'Algaida. Amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Algaida.

NOTICIARI de l'OBRA CULTURAL d'ALGAIDA

SA FIRA 98

Divendres dia 16 d'octubre a les 21 h.: presentació de l'ASSOCIACIÓ PER A LA DEFENSA DE MALLORCA, al Casal Pere Capellà, a càrrec de la seva presidenta Magdalena Mayol.

Dissabte dia 17: Exposició *FRUITS DE TARDOR* al local de l'OBRA CULTURAL D'ALGAIDA, de les 11 h. a les 13.30 h

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA a les 20.30 h, amb aquest ordre del dia:

- Benvinguda i presentació
- Estat de comptes
- Memòria i projectes
- Precs i preguntes

A continuació sopar i festa amb l'actuació de *La petita coral*.

Confiam que tots els socis hi sereu presents

Contes Suats

UNA ESTRANYA MALALTIA

La malaltia que feia perdre anys en comptes de quilos.

Al principi els malalts estaven molt contents. Aquella alegria va durar fins que varen començar a necessitar emprar bolquers. Tots ells preocupats, menys en Joan Got, un vell que ja feia estona que en duia.

Van decidir demanar als savis de Vilatrista què era allò que els passava. Després de moltes investigacions, els metges savis varen emetre el seu diagnòstic:

NO ERA VERITAT

Davant aquell, per a ells, insòlit veredicta, tots els nous xiquets van bramar de contents... Deien: COM POT SER QUE DIGUIN AIXÒ, SI SEMPRE ESTEM CAGATS!

En Lluïset, que era una mica feluet, va dir a sa mare: MIRA QUE EN SÓN DE BENEITS, AQUESTS AL·LOTS! ¿QUE NO VEUEN QUE ELS DIUEN AIXÒ PERQUÈ NO SABEN DIR-LOS ALTRA COSA?

La qüestió és que en PERET (abans Pere) va tornar-se tan i tan i tan JOVE que ja no hi era. Aleshores, TOTS, es van adonar que tornar-se jove era una manera de morir.

VATVELL

QUATRE MOTS SOBRE...

LES NORMES SUBSIDIÀRIES

Miquel Llopart

«Aquestes normes, encara no les he mirades massa, però crec que hi manca una projecció de futur de cara a una circumval·lació del poble. No queda clar com es pot descongestionar el centre urbà, ja que proposen unes solucions que a la llarga no ho seran. Haurien de desviar el trànsit pesat lluny del casc urbà, i pareix que no ho volen fer.

El Pla Mirall ha proposat llevar unes cases per deixar uns carrers alineats i me pareix un criteri encertat per part de l'Ajuntament. Dins les NN. SS. veig que s'han de tomar cases actualment habitades i, en canvi, a d'altres cases no s'han seguit els mateixos criteris. Damunt els plànols hi ha pintades unes retxes més fines que no sé què volen dir; supòs que són possibles nous vials que entrarien dins un futur projecte. Tal com estan només serveixen per embullar fil. A Randa s'hi dibuixen uns aparcaments, a la part alta del poble, que pareixen posats com un servei a uns particulars, i no ho veig massa clar.

Diuen que amb la nova zonificació es podria arribar a una població de desset mil habitants, si existís una ocupació total. Això són elucubracions, perquè si s'ocupàs totalment l'actual casc urbà disponible, possiblement arribaríem a nou o deu mil persones. Per altra banda, aquest risc de creixement, per la proximitat amb Ciutat, comporta un consum d'aigua que en les circumstàncies actuals seria impossible de solucionar, si ara ja tenim problemes.

Ara hi ha moguda grossa pel Consell Insular amb el tema de les restriccions urbanístiques, i això per ventura pot afectar les nostres normes. L'Ajuntament hi haurà de fer front d'una manera valenta i esperem que se'n surtin. Jo tenc l'experiència de fa devuit anys amb les normes anteriors, que no s'aprovaren per circumstàncies que tots sabem. Entrà una altra legislatura i es va anul·lar tota la feina feta. El cost per poder tenir unes normes a Algaida ha estat massa gros i ja era ben hora que s'hi posassin seriosament. Per això, desig que aquesta vegada tot acabi bé.»

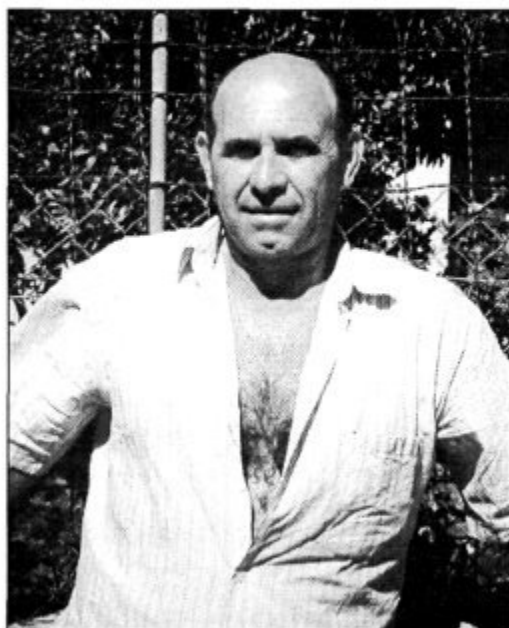
Felip Andreu

«Pina és un poble petit i en el futur m'agradaria que continuàs així, perquè així l'hem vist sempre i així l'estimam. Per les necessitats que té el poble, no hi veig per enlloc les urgències d'aquest creixement excessiu; diuen que és d'un 50 %, el creixement que ens volen imposar amb les noves normes.

Vaig llegir al diari que el batlle deia que si no plovia, aviat tendríem problemes; això sereu els d'Algaida, perquè, per aquí, ni netes ni brutes, de moment. Per aquí continuam amb el sistema antic: canals, sistemes, corda i poal per beure, i grup de pressió pel bany i la rentadora. I camionades quan no queda altre remei.

Tornant a les normes, crec que els carrers nous que volen obrir són tots cap a una mateixa part de Pina, han deixat com una cunya; l'arquitecte ens va dir, quan hi anàrem per fer les al·legacions que era com una reserva de cara al futur. Jo li vaig contestar que si ens feien créixer tant, aviat no importaria haver de venir a Algaida per resoldre això, perquè ens veuríem obligats a tenir ajuntament propi.

Jo segueisc pensant que, si han de quedar pobles petits, que hi deixin Pina perquè ens hi trobam bé. Si un vol viure a un poble gran que se'n vagi a un altre lloc, que n'hi ha molts per triar.»

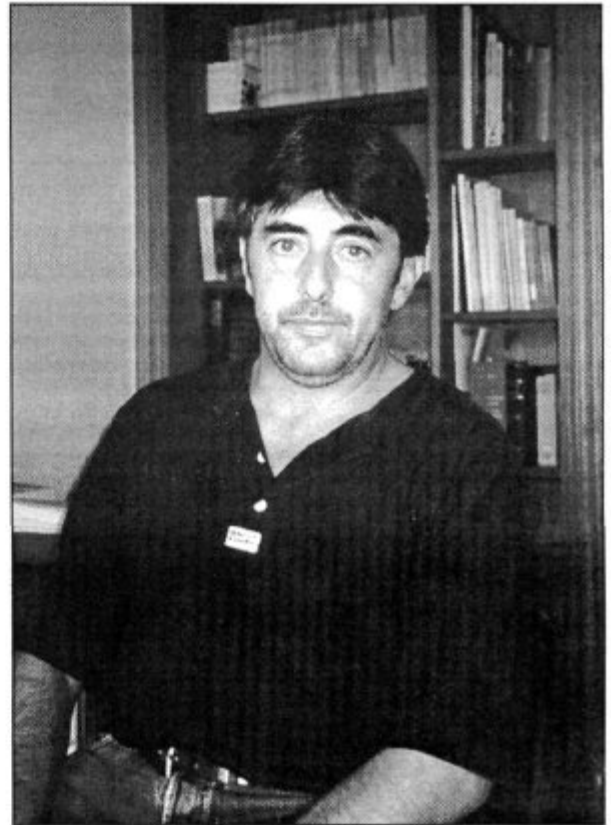
Biel Tous

«En primer lloc, crec que aquestes normes no seran les darreres; avui mateix [per diumenge 20 de setembre] he vist al diari que en Matas vol reunir els batles amb la intenció d'aturar els plans urbanístics que no estiguin aprovats, per no haver d'indemnitzar, i Algaida és un d'aquests. Hi haurà batles de tots els colors, uns a favor, d'altres en contra i alguns voldran desclassificar. Si segueixen amb la curolla actual d'anar en contra de les urbanitzacions, pens que les nostres NN. SS. no passaran ni per la comissió corresponent del Consell Insular. Per tant és difícil pronunciar-se sobre una normativa que, al meu parer, està tan enlaire.

Les normes que estan a exposició pública, crec que inclouen massa sòl urbanitzable i que no s'ha seguit un criteri racional per delimitar el casc urbà futur. És a dir, que s'ha mirat més els llocs on els propietaris tenien intenció d'urbanitzar que el creixement ordenat del poble. S'han deixat zones d'extensió agrícola que queden envoltades de sòl urbà. Un exemple: l'illeta delimitada pels carrers Campet, Unió, Quarterada i el nou vial de Ponent. També entre els carrers d'es Campet i d'es Sol, abans hi havia marcat un carrer que reduïa aquestes tirades tan llargues sense cap travessia, però ara veig que ha desaparegut.

El que fa por és que no vengui qualche promotor de fora, compri una gran extensió per fer-hi adossats estil Pina i tot això s'ompli de gent que no tengui res a veure amb Algaida. Això podria portar un cúmul de problemes, per manca d'integració, a la unitat sanitària, als serveis socials, a l'escola perquè siguin castellanoparlants, etc.

Han fet uns plànols que pareix que queden molt bé. Però, si diuen que hi ha previst un creixement de fins a dotze mil habitants, no sé com es podrà garantir el subministrament d'aigua a tota aquesta gent, si, ara amb només tres mil persones, ja tenim problemes.»

Antònia Janer

«De les Normes Subsidiàries, si he de dir veritat, no n'estic massa informada, sobretot perquè vivim fora d'Algaida durant l'estiu. Però darrerament n'he sentit comentaris. Crec que poden ser positives per al poble en conjunt, encara que sempre n'hi haurà que en sortiran beneficiats i d'altres perjudicats. Diuen que el creixement de població pot esser excessiu amb les noves normes, per mor de les necessitats tan grosses d'aigua que això comporta; i també per la manca d'aparcaments. Pens que tota nova construcció o reforma hauria d'anar acompanyada d'un aljub suficient i d'una cotxeria. Tot això s'hauria de poder introduir de qualche manera dins la normativa.

Jo no he vist les noves ordenances i zonificacions, però tenc ben clar que s'haurien de potenciar les construccions tradicionals i no deixar fer adossats, perquè trob que no tenen res a veure amb les característiques d'Algaida.

Diuen que la nova via per descongestionar aquest carrer [pel carrer d'es Colomer] anirà a parar a Sa Farinera, Cavallers, Toni Maura, etc. Això no me pareix bé, perquè tots els de per aquí ens queixam del trànsit i ara els perjudicats seran uns altres. Aquesta via de cintura l'havien d'haver tret fora del poble, com més lluny millor, aprofitant ara aquestes Normes Subsidiàries.»

SABEU **ON** ÉS?

Aquestes cavitats que es veuen a la fotografia d'aquest mes, són en realitat tombes excavades per l'home prehistòric que habità aquest indret del nostre terme municipal. Segons els erudits, aquestes tombes foren excavades en el període eneolític (1500 - 1200 a.C.). Unes altres, semblants a les fotografiades, foren destruïdes quan pels anys seixanta asfaltaren el Camí Vell o de Cas Brau, i que estaven situades just davant el portell d'accés a Sa Torre Vella.

Una **tomba** és, segons el diccionari, "un lloc de sepultura d'un mort i monument funerari que recobreix la sepultura, especialment quan es tracta d'una sepultura excavada a terra i coberta d'una llosa o marbre".

Cançó:

Avui fa dotze anys rodons,
que em dugueren a Vilafranca,
damunt una tomba blanca,
enrevoltat de matons;
que se feien il·lusions
de fer una Espanya Santa;
i ara fan tanta planta,
com un gat que no s'aguanta,
enmig de quatre estalons.

(Mestre Llorenç Batlle)

Topònim: "*Es Sepulcre*": Accident geogràfic situat a la costa de Capdepera, entre el Riu de Sa Fusta i la platja de Sa Mesquida, subaix la talaia de Son Jaumell.

Pista: Es troben situades, aquestes tombes prehistòriques, prop d'una possessió del Quarter IV del nostre terme, que fou propietat dels Santacília i venuda l'any 1668 a l'Ajuntament d'Algaida, que tot seguit la va establir en parcel·les d'una o dues quarterades. Prop d'aquí fou descobert fa només dos anys un poblat talaiòtic que alguna cosa devia tenir a veure amb aquestes sepultures.

Solució del mes passat: El porxet protagonista d'aquesta secció en ES SAIG anterior, està situat a la façana principal del casal de Cas Metge Jordi al carrer de la Ribera, com tots haureu endevinat.

M. F.

els lectors escriuen

SOBRE LES NORMES SUBSIDIÀRIES

Quan la primera setmana que estaven a exposició pública les noves NN. SS. vaig presentar una al·legació al nostre Ajuntament, no sabia el que en forma de remor s'ha estès després pel poble: el creixement desproporcionat de població que la nova normativa pot representar per al nostre municipi. Podríem passar, diuen, dels 3.600 habitants actuals als catorze o quinze mil, si s'ocupàs tot l'espai urbanitzable previst, cosa molt probable donada la nostra proximitat amb Ciutat. Tot això en uns moments en què des del Consell Insular s'està planejant una moratòria urbanística per aturar el creixement desmesurat de la nostra comunitat.

No és normal que uns polítics s'omplin la boca de moratòries a Ciutat i, al nostre poble, els mateixos defensin tesis oposades. Que no s'excusin a dir que això és cosa dels tècnics, perquè tots sabem que aquests fan el que els polítics manen. Aquí hauríem de reflexionar, ara si encara hi som a temps, sobre quina casta de poble volem per al futur.

Per altra banda, i abans de l'exposició pública de les NN. SS. ens assabentàrem pels diaris que ja estava aprovat i pressupostat el nou vial "de cintura" que ha d'enllaçar la carretera de Lluçmajor amb el carrer dels Cavallers, sense que hagin fet gens ni mica de cas a les 125 signatures que els veïnats afectats presentàrem al nostre Ajuntament l'any passat. No sabem si és una ineptitud manifesta, però tots els que han mirat detingudament els plànols penjats a la Casa de la Vila, han pogut adonar-se que, resseguint amb el dit des del cul-de-sac del nou vial fins al camí del Cementeri, són només 500 metres els que separen una vertadera via de cintura exterior, d'una rucada urbana en forma de ziga-zaga que ja veurem com solucionen.

Esper que aquestes reflexions o discrepàncies no molestin els nostres polítics i que cap algaidí en deixi d'escometre un altre per rebre una crítica, com es queixava en Paco Iraola el mes passat.

Miquel Fiolet

FO TO AN TIGA

Foto de devers l'any 1950 feta a Cura.

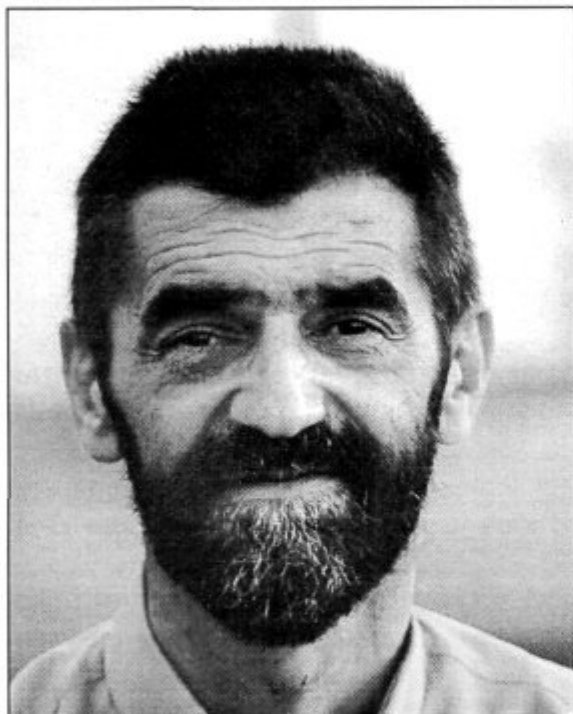

Darrera (d'esquerra a dreta): Margalida Bon-dada, Toni Sis, Margalida Basseta, Francisca Rosseiona (☩), Jaume Coent d'es Colomer, Joan Garrover.
Davant: Na Boia, Margalida de Liern, Miquel Sopes i Catalina Defle.

ENTREVISTA

TOMEU PUIGSERVER, FOTÒGRAF

El passat 12 de juliol se celebrà la 4a edició de la Marató fotogràfica d'Algaida. El guanyador del premi al millor rodet va ser en **Tomeu Puigserver Sastre "Caliu"**, fill d'en Jaime i nebot de na Maria "Forastera". Compartim aquest espai de la revista parlant amb ell de les seves diverses aficions, però sobretot de fotografia.

-¿Quan començares a aficionar-te a la fotografia?

-L'afició em ve d'enrera. Quan tenia 13 o 14 anys vaig tenir la primera càmera, era una Verlixa; encara havia de comptar les passes per enfocar, abans de fer la fotografia. No record la primera foto que vaig fer, però les guard totes; en tenc una vintena d'àlbums. He intentat ordenar els negatius per si qualche dia vull fer una còpia; m'ha duit, i em duu, molta feina posar ordre.

-¿No era la primera vegada que et presentaves a la Marató?

-M'he presentat a les tres darreres edicions, la primera em va passar per alt. Arran de presentar-me a la d'Algaida, em vaig decidir a presentar-me a la de Ciutat.

-¿Com t'assabentares que eres el guanyador de la Marató algaidina?

-Vaig enviar la meua filla a veure l'exposició al Casal Pere Capellà. Si participes

en un concurs, sempre tens il·lusió de guanyar algun premi. Quan tornaren a ca nostra, vaig trobar que feien com a mala cara. Les vaig demanar quin havia estat el resultat i elles anomanaren diversos guanyadors... Però no digueren res més; jo vaig pensar que no havia guanyat res. Després continuaren i em digueren que jo era el guanyador del millor rodet. No m'ho creia. El primer premi va consistir en material fotogràfic per valor de trenta mil pessetes, que, per cert, encara he d'anar a triar, i també en un sopar a un restaurant d'Algaida.

-¿Tenir el millor material suposa fer millors fotos?

-Supòs que influeix, però no ho és tot. La càmera que utilitz, la vaig comprar fa 19 o 20 anys, és una *reflex*, l'estoig ja està tot pelat i l'objectiu, ple de crulls; he tingut mil accidents amb aquesta càmera. El teleobjectiu té molt poca capacitat per captar llum; segons l'obscuritat, no puc fer la fotografia. Però no tenc més càmeres, aquesta és l'única. Si qualche dia l'he de canviar, em trobaré mal acostumat.

-¿Què en penses de les noves tecnologies aplicades al món de la fotografia?

-És com tot, d'aquí a uns anys tothom tindrà ordinador. A mi, no m'agradaven, i ja en tenc un i amb una bona qualitat fotogràfica. Encara no hi he treballat molt. Avui en dia ja hi ha càmares digitals; fins i tot els rodets normals ja es poden digitalitzar i després, amb l'ordinador, pots manipular les imatges. Tot això és molt car per ara, però poc a poc... Pel que fa a Internet, jo crec que pot potenciar el món de la fotografia, ja que la xarxa es nodreix de molt material fotogràfic.

-¿Creus que la Marató sempre s'ha de programar per l'estiu?

-Crec que està bé fer-la per Sant Jaume, ja que després, quan les fotografies estan exposades, és quan hi ha més animació. Si la Marató es convocàs durant l'hivern, els colors canviarien, seria diferent. Pot esser una idea interessant.

-¿Com veus l'afició fotogràfica dels algaidins?

-Jo només la conec a través de la meva participació a les diferents edicions de la Marató. Sé que existeix l'AFA, l'Agrupació fotogràfica d'Algaida, que reuneix un nombre reduït d'aficionats. Enguany, el nombre d'inscrits a la Marató, crec que va disminuir; per ventura, si es fés més propaganda, es captaria més gent. Això sí, si la participació fos molt nombrosa, amb fotògrafs més o manco professionals, s'hauria d'organitzar d'una altra manera. Aquí ja s'hauria de plantejar quin tipus de concurs es vol fer.

-¿Què trobes que hauria de fer l'Ajuntament amb el fons fotogràfic que genera la Marató?

-Les fotos relacionades amb el poble es podrien aprofitar per il·lustrar programes o qualsevol tipus de publicació que editi l'Ajuntament. No estaria malament que també estassin a l'abast de la revista ES SAIG.

-Si haguessis de definir Algaida amb una foto, quina seria?

-Seria una vista del poble captada des del camí vell de Lluçmajor, amb la imatge de l'església i les cases del casc urbà.

-I dels algaidins?

-Una amb els cossiers ballant, envoltats de gent. Els colors dels cossiers són, en certa manera, els colors que representen Algaida.

-A més de córrer, una de les teves aficions és la pintura. ¿Fa molt de temps que t'hi dediques?

-M'ha agradat sempre, des que era nin; m'agradava molt pintar a llapis. Després les assignatures que més m'agradaven eren les relacionades amb l'art. Tot el que sé, ho he après per jo mateix; som autodidacte. Ho havia com a deixat, però ara fa uns dos anys vaig decidir dedicar-hi un poc més de temps. Durant aquesta època he pintat una dotzena de quadres.

-Com definiries la teva pintura?

-Encara no la puc definir, no tenc un estil propi; m'agrada molt l'impressionisme: Renoir, Monet ... Un dels pintors que més m'agrada és en Xim Torrents. Sempre tenc tres o quatre quadres començats; per ara faig pintura a l'oli, damunt tela. Sempre he llegit molt. No m'agrada gens que els joves d'ara dediquin més temps a mirar la televisió que a llegir. Llegesc sobretot lectures relacionades amb el món de l'art. Tal vegada sé molta de teoria, però em falta la manera de posar-la en pràctica.

-¿Podrem veure qualche dia les teves obres exposades?

-Fins ara no he exposat mai, no tenc suficient producció. Però arribar-ho a fer seria una satisfacció.

Amb en Tomeu continuarem parlant de cada una de les fotografies del rodet guanyador; tema a tema, ens va anar explicant com els havia traduït en imatges. També ens va mostrar part de la seva producció pictòrica, que qualche dia arribarà a exposar. Per ara, ens conformam amb les seves fotografies, alguna de les quals serveix per il·lustrar aquesta conversa.

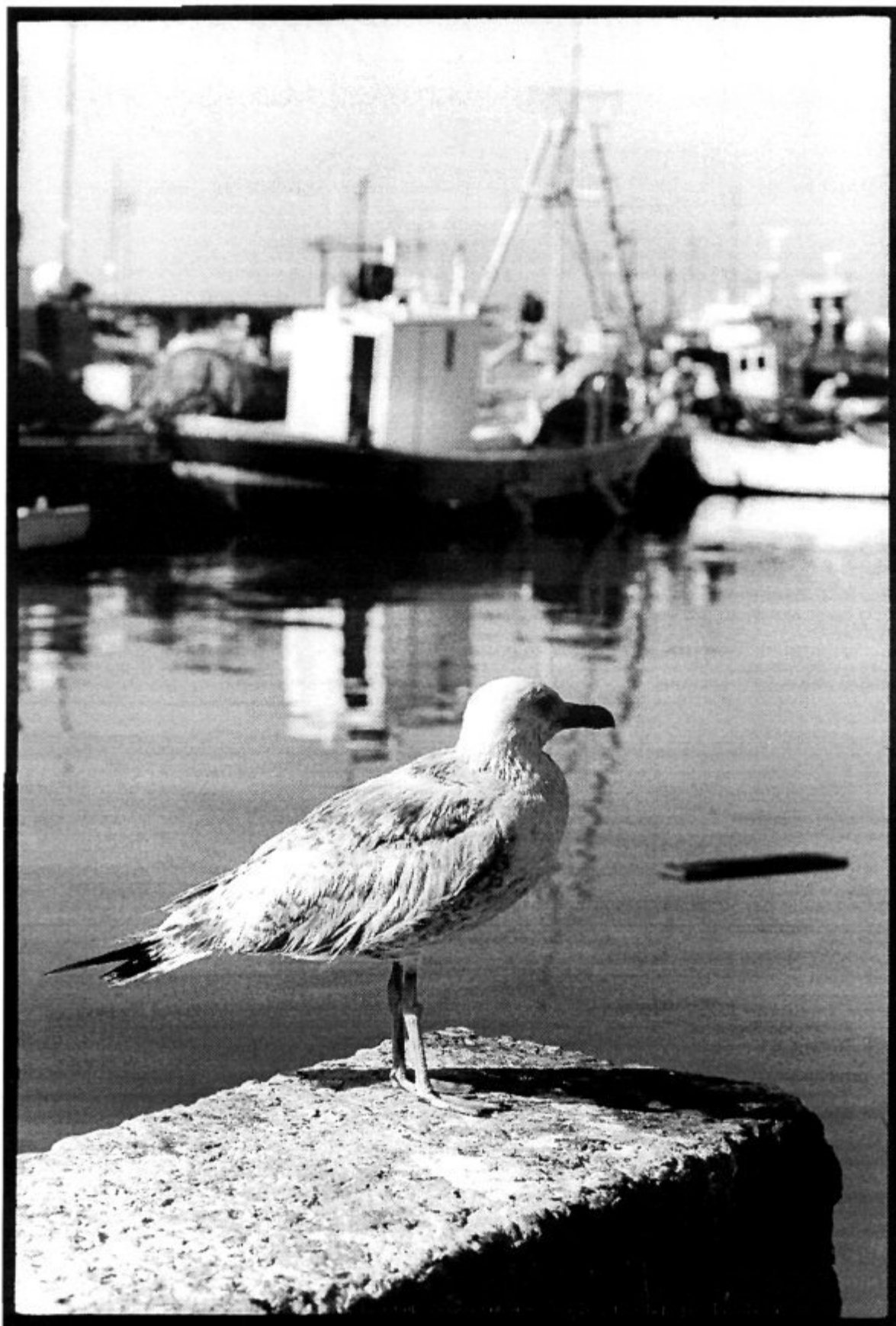
**Jerònia Pou
Biel Sastre**

po-ètica

XXXIV

Falconer

natura viva II

AGRUPACIÓ FOTOGRAFÀFICA D'ALGAIDA

Fotografia de Jaume Llinàs

MOLINS AIGUADERS i ESPAIS IRRIGATS D'ALGAIDA

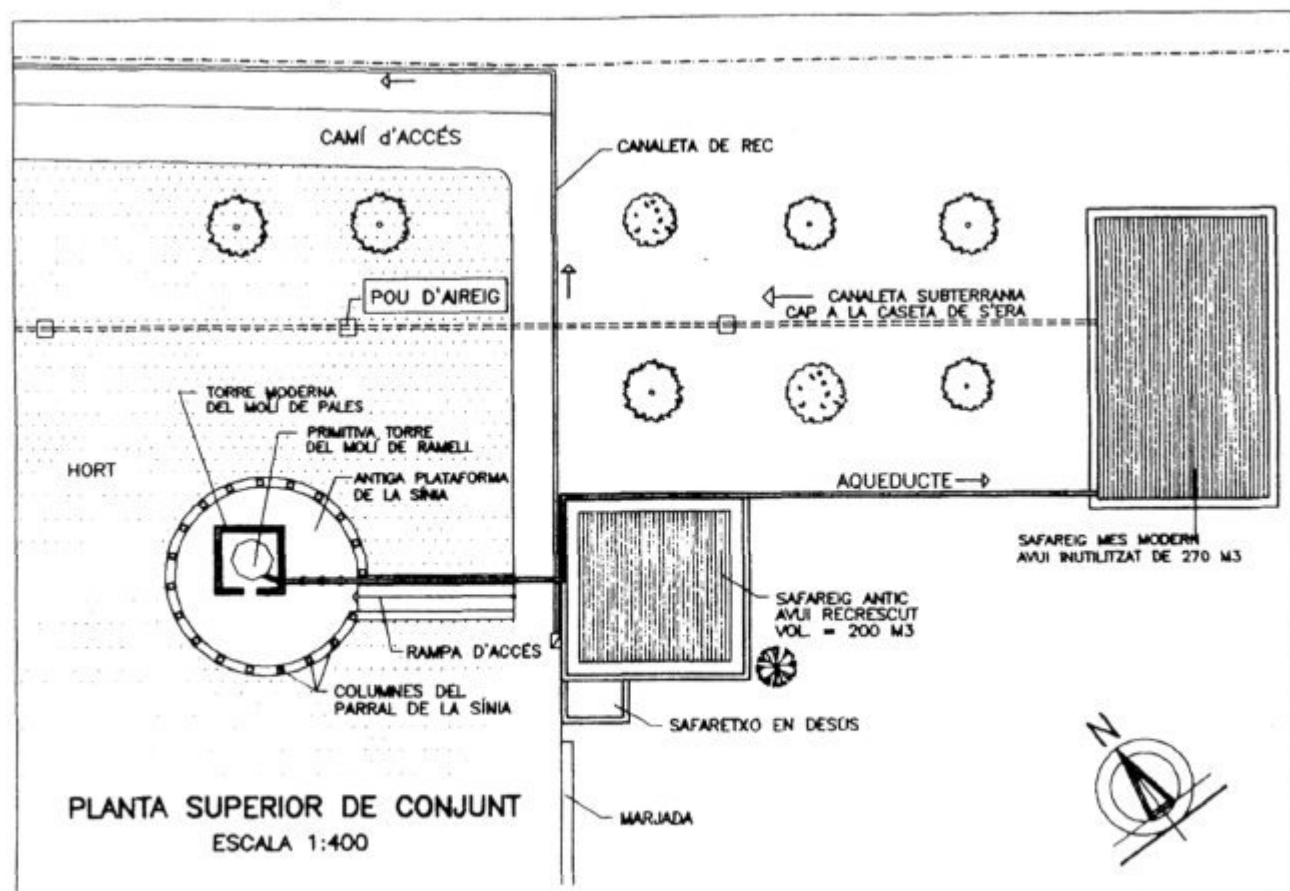
aquest mes: HORT DE CAS METGE JORDI

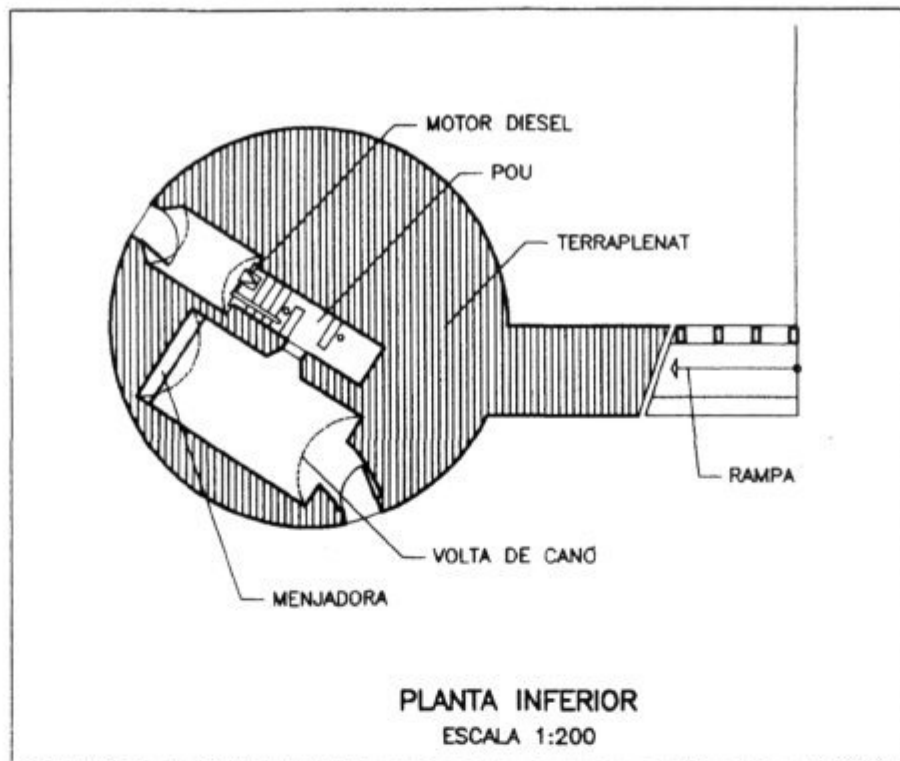
S'Hort de Cas Metge Jordi està situat al quarter III amb accés des del camí vell de Lluçmajor i dins la conca hidrogràfica del torrent de Son Pericàs, que el travessa soterrat com un gran albelló, fins que torna sortir a cel obert vora el pont de s'Hort d'en Borràs.

Per resseguir al llarg dels anys els diferents propietaris d'aquest hort, vos remetrem a les contarelles de possessions algaidines relacionades amb aquest hort: Binicomprat (ES SAIG, 82, 10) i Cabrera (ES SAIG, 85, 16). Actualment és propietat de Da. Maria Antònia Oliver Ribes, que també va heretar

Son Reus i altres petites finques patrimonials de Cas Metge Jordi..

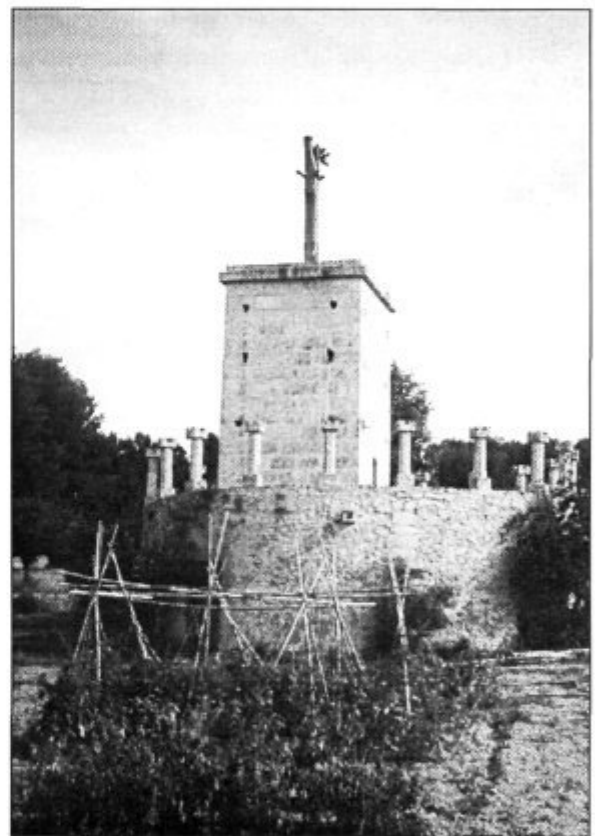
Les terres que inclouen aquest hort tenen una extensió de 5'5 quarterades distribuïdes de la següent manera: un pinar d'una quarterada situat ran del camí asfaltat, l'hort estricte que mai ha sobrepassat la quarterada, i la resta conradís. Entre el pinar i l'hort hi ha l'era de batre i la caseta de l'era, on batien les messes segades aquí i a d'altres indrets de les seves finques espargides per foravila. L'amo'n Jordi Blanc va ser el darrer que va batre, estil antic, damunt aquesta era.

El pou d'aquest molí és antiquíssim i la seva estructura primitiva es va bastir per posar-hi una sínia. A finals del segle passat la sínia fou substituïda per un molí de ramell de torre octogonal, que encara resta intacte enmig del buc de la torre nova, edificada devers l'any 1925. L'any 1947 aquest pou fou enfondit fins als quaranta palms per poder captar més aigua. L'any 1949 hi posaren un motor, un "Campeon" diesel de 7 CV, que encara funciona quan hi ha aigua suficient dins el pou; perquè té l'inconvenient que només pot xuclar l'aigua des d'una profunditat màxima de trenta palms. Enguany no han pogut treure aigua des del passat mes de maig, quan el nivell freàtic va baixar per davall del tub d'aspiració del motor, i així segueixen. Quan funcionava el molí no tenien aquest problema perquè la bomba arribava deu palms més endins que el motor.

L'estructura de la primitiva sínia (vegeu planets adjunts) és de planta circular, centrada amb l'eix del pou i conté a la planta inferior dues dependències amb entrades diferents. Una alberga l'accés al propi pou, de volta de canó, on hi ha el motor. Una escala, al principi ampla, baixa uns metres guanyats a la llargària del pou, quan desmuntaren la sínia; després, aquesta escala es converteix en unes grapes clavades a la part estreta del pou, que baixen

fins al fons. L'altra dependència, també coberta amb volta de canó, és l'antic estable, avui convertit en magatzem, on encara es conserva la menjadora de la bístia. Una rampa que comença vora el safareig mena a la plataforma elevada de l'antiga sínia, envoltada per deu columnes que devien sostenir un

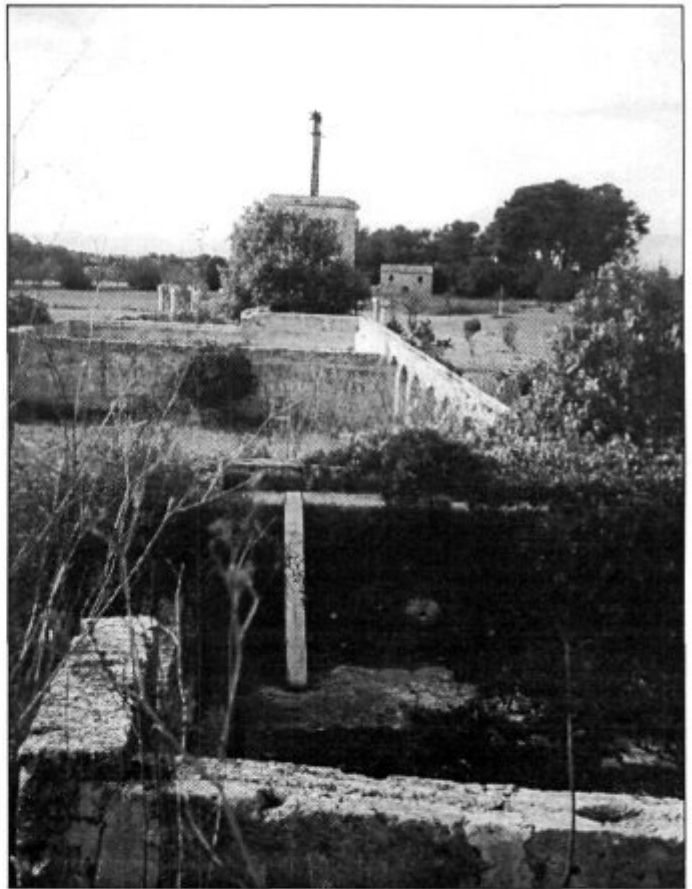
emparralat. Aquesta plataforma té una alçada màxima de quatre metres sobre el nivell de l'hort.

Del molí només se'n conserven les dues torres, una dins l'altra com hem dit, i tots els mecanismes interns. Li falta (vegeu fotografies) el ramell de pales que va tenir sencer fins fa només deu o dotze anys. Aquest darrer molí va ser instal·lat per uns ferres de Sant Jordi l'any 1960 i va funcionar tots aquests anys, alternant-se amb el motor, depenent de si feia o no feia vent.

L'aigua procedent del pou, ara només del motor, es canalitza per un aquaducte cap al safareig més antic, que fou rescusat l'any 1937 amb quatre filades que li deixaren una cabuda aproximada de dues-centes tones d'aigua. Si aquest era ple, l'aigua podia omplir un segon safareig, situat més amunt i amb dues-cestes seixanta tones de capacitat. Aquest altre dipòsit fou construït també l'any 1937, però des de l'any 1972 resta inutilitzat. La darrera funció que va tenir fou la de proveir d'aigua la caseta de s'era, quan la reconvertiren en vaqueria, mitjançant una complexa canonada subterrània amb respiralls d'aireig que sobresurten en filera creuant tot l'hort.

Els hortolans més antics que la propietària actual recorda foren els de Can Metler, que habitaven prop de Son Lloret; després d'ells hi feren d'hortolans, entre altres: Joan Basseta, Jaume Llaneres "Tiu", Llorenç Vaquer, Jordi Blanc i el seu fill Bernat, Xesc de Sas Cases Noves i, després d'uns anys abandonat, ara en fa quatre que se'n cuida en Pedro Gallet.

Les collites d'aquest hort les aprofitaven les famílies dels hortolans i els senyors de Cas Metge Jordi. Hi ha arbres fruitals (cada any

minven), com són pomeres, pereres, tarongers, albercoquers, nispres, quequiers, i un gran til·ler vora la rampa de la sínia. Hi han fet sempre hotolissa variada, com patates, tomàtiques, cebes, raves, pebrers, etc.

I aquesta és la petita història de S'Hort de Cas Metge Jordi, un dels més espectaculars del nostre terme, sobretot per l'estructura de la sínia, els seus aquaductes i safareigs, fruit de l'enginyer per la hidrologia de molts algaidins que hi han fet d'hortolans.

Text, plànols i fotografies:
MIQUEL SASTRE PUJOL "FIOLET"

FOTO

ANTIGA

les RECEPTES del SOPAR CONCURS de TITOIETA RÀDIO

Capítol II: De pebres, bacallà i confitura de taronja

Després del període de vacances, tornam a obrir les portes de la cuina d'ES SAIG. El racó més suculent de la revista. (No som pretensiosos, és que les receptes d'aquest mes són exquisides). Recordau que totes dues foren presentades al sopar concurs que organitzà TITOIETA RÀDIO el passat 30 de maig.

MARGALIDA MASCARÓ BARCELÓ "CRISTERA" presentà un plat de pebres torrats amb bacallà i allioli. Els que tengueren la sort de tastar-lo, en contaren meravelles, i més d'un i més

d'una passaren per ca seva per demanar-li com el preparava. Aquests són els ingredients necessaris: sis pebres vermells, mig quilo de bacallà dessalat i trossejat, una tomàtiga grossa, dos ous, oli d'oliva, alls i tres patates.

"Per començar heu de torrar els pebres i la tomàtiga. Heu de fregir el bacallà amb poc foc, només ha de quedar com escaldat, com confitat. També heu de fregir les patates, tallades rodones i primetes, no les heu de coure massa. Pensau que tot això s'acabarà de fer dins el forn.

D'altra banda heu de preparar l'allioli. Jo el faig només amb el vermell de l'ou, l'all, l'oli i un poc de sal. Vos ha de quedar claret.

Després agafau una greixonera de fang i hi col·locau els pebres torrats, tallats a tires, i la tomàtiga; ho trempau amb un poc de l'oli amb què heu fregit el bacallà; damunt hi posau el bacallà i ho enrevoltau de les patates mig fregides. Ho tapau tot d'allioli. Ho posau dins el forn durant uns deu minuts, i ja estarà a punt de menjar. Es pot servir fred o calent."

A na Margalida "Cristera", el que li agraden són les coques: de pebres torrats i de julivert, i també les d'ous pujats, encara que, segons diu, *"no sigui molt del dolç"*.

A na **ROSA TOMÀS TALET "FORASTERA"**, en canvi, li agrada tot el dolç, però a l'hora de triar un menú, opta per la paella i la tortada gelada.

Na Rosa "Forastera" presentà "Robiols de confitura de taronja".

"Per preparar la pasta, heu de posar un tassó (o la mesura que vulgueu) de mistela, un tassó de saïm fus i tota la farina que es begui.

Per fer la confitura, heu de posar les taronges senceres amb

aigua-sal durant un dia. Després les treis de l'aigua i les rentau. Les pelau ben pelades, no ha de quedar gens de pell ni de blanc perquè, si no és així, la confitura serà amarga; fins i tot és convenient llevar els filets blancs que queden als grells. Per un quilo i mig de taronja neta, hi posareu un quilo de sucre. Jo la faig bullir un parell de vegades, fins que crec que és cuita.

En tenir la pasta i la confitura, ja podem fer els robiols. Per servir-los, hi podem posar un poc de sucre en pols per damunt."

D'aquesta manera tancam el racó de la cuina, però recordau que aquest mes d'octubre serà Sa Fira: na Margalida "Cristera" fa comptes comprar qualche greixonera i na Rosa "Forastera", un cossiòl ... I voltros, ja ho heu pensat?

Biel Sastre

PINA

FESTA DE SANT COSME I SANT DAMIÀ. Com cada any l'acte central fou la missa en honor dels nostres patrons, celebrada solemnement amb la participació dels capellans que havien estat a Pina, nascuts a Pina i convidats. Enguany, tal vegada per caure en dissabte, hi hagué més gent que altres anys. No faltaren les gloses d'en Tomeu Oliver dedicades a la tercera edat, també actuà l'orfeó Castellitx i a la sortida, damunt la plaça, el tradicional homenatge als padrins del poble de més de 80 anys, i refresc per a tothom. També actuà la Banda Municipal d'Algaida, boleros i ball de saló, torrada de botifarrons i llangonissa a benefici de les obres de l'església.

El diumenge dematí, des de fa dos anys, se celebra el "Bon dia, Pina", tal vegada l'acte que té més ressò als mitjans de comunicació: es tracta d'anar amb pijama o camisa de dormir i qualche gorro amb capulla a prendre la xocolata amb ensaïmades a la plaça, de franc sempre que vagin amb la roba de dormir; bastants hi degueren anar ja que casi s'acabaren la xocolata i les ensaïmades.

EXPOSICIÓ DE LES NOSTRES CASES. Continuant dins el marc de les festes -i amb aquest creim que ja fa cinc anys que es fa- en Pere Oliver i en Bernat Servera enguany han exposat amb el tema: Pina, les nostres cases, toponímia urbana i rural. Un treball fet amb molta cura; la part fotogràfica a càrrec d'en Pere, amb fotos de les cases i carrers del nostre poble, amb detalls molt interessants de portals, baules, funerals, façanes, cisternes, portes, arcs, escales, forats de moix, cuines, detalls de parets, forns i altres fotos que d'una manera molt detallada ens donen una visió, una idea dels carrers, carrerons, racons i cases; en definitiva, una imatge gràfica autèntica del nostre poble, feta amb il·lució, amb temps i amb apassionament. El mateix podem dir de la part documental a càrrec d'en Bernat i recollida en una publicació feta per l'Ajuntament. Aquesta part és també molt completa i detallada i com diu a la introducció "Amb aquest estudi volem deixar el testimoni de com eren les cases del poble de Pina mentre serviren com a cases per a la pagesia". També diu: "Volem que sigui un homenatge a aquells homes que aprengueren a treballar les pedres, donant-los formes adequades, i que alçaren cases que encara avui perduren amb un grau de conservació sorprenent. Aquells homes que treballaren la pedra s'anomenen, amb orgull, picapedrers". Crec que també hi podríem afegir un altre tipus d'homenatge per la gent que habitava aquestes cases, els pagesos que amb la seva feina i suor al camp aconseguiren el capital per poder costejar la construcció d'aquestes cases.

Aquest treball consta de: I Introducció. II Pina, la seva història. III Les nostres cases: 1. Les cases del poble; 2 Les cases de foravila; 3 Les casetes: d'era, figueral, vinya, horta i camp; 4 Els trasts i solars. IV Toponímia urbana: carrers i places, toponímia, cases desaparegudes i cases que han tengut negocis, molins, cellers i cups, amb la curiositat d'una apotecaria anomenada s'apotecaria vella i abans Can Carbonell.

Volem donar l'enhorabona i el recolzament públicament tant a en Pere com a en Bernat, i que no es cansin i continuïn per aquest camí l'any que ve per aquestes festes tan assenyalades.

PINTURES DE L'ESGLÉSIA. Enguany han continuat amb la restauració de les pintures de damunt el portal dels homes i de l'enfront a càrrec de les mateixes restauradores catalanes que l'any passat restauraren les quatre capelles. Creim que han fet una feina ben feta i encertada.

DEFUNCIÓ: Dia 31 d'agost va morir Gabriel Ferriol Galmés a l'edat de 82 anys.

XESC OLIVER

NORMES SUBSIDIÀRIES

Nacionalistes de Mallorca

El *PSM NACIONALISTES DE MALLORCA* com ja hem manifestat reiterades vegades, veim la necessitat de tenir unes *NORMES SUBSIDIÀRIES*, és per la qual cosa que votarem afirmativament a l'aprovació inicial per tal de tenir un punt de partida. En aquell moment ja presentarem propostes, suggeriments i al·legacions, algunes de les quals es van tenir en compte. També votarem a favor aquesta segona aprovació inicial, però com que hi ha aspectes de les *NORMES* que no ens semblen correctes hem presentat una sèrie d'al·legacions que creim que les poden millorar.

En primer lloc, pensam que els carrers projectats que queden sense sortida haurien de tenir continuïtat per així poder millorar la comunicació entre els diversos sectors que té Algaida, degut a la seva estructura radial. Proposam que es completi el carrer per unir la Tanqueta i el carrer de Palma a l'altura de Ses Escoles. Tal com es presenta a les *NORMES* aquesta qüestió no es resol perquè el carrer es queda a mig camí.

En aquest sentit demanam també que la carretera projectada que va paral·lela a un tros de la Tanqueta continuï fins al Camí de l'Estació i així descongestionarà molt més el transit que es vol treure del casc urbà.

Defensam que el vial de la Ronda de Migjorn continuï, utilitzant camins rurals, per enllaçar la carretera de Manacor amb la de Lluçmajor.

Evidentment, i en tots els casos, afectant mínimament les finques i els solars particulars.

Finalment volem fer un toc d'atenció perquè consideram que l'engrandiment del sòl urbanitzable és excessiu. Si s'executen tots els solars quedarà afectada greument la configuració del poble així com la vida del municipi pel notable augment de població que això implica.

FOTOGRAMA ~ FOTOGRAMA

El lloc, un punt imprecís de la sala fosca. L'acció, un raig de llum il·lumina la pantalla i la vida comença a córrer a 24 fotogrames per segon.

Ja hi tornam a ser. Després d'un estiu magre, cinematogràficament parlant, iniciam la tardor que amb la caiguda de les fulles també ens deixa alguna o altra pel·lícula interessant. Com per exemple ara *Salvar al soldado Ryan* o *Los amantes del Círculo Polar*.

Però no puc començar... no podria començar sense fer referència al que, segons el meu parer, ha estat el pitjor títol cinematogràfic d'aquest estiu. *City of Angels* és la cosa més maleïdament empalagosa que he tastat en els darrers mesos. Meg Ryan i Nicolas Cage estan insuportables en aquest melodrama, història d'amor amb final tràgic, adaptació del film alemany de Wim Wenders *El cielo sobre Berlín*. Tant un com l'altre segueixen la mateixa història, la d'un àngel que s'enamora i decideix fer-se mortal. El que passa és que, així com Wenders aconseguia fer d'una trama fulletonesca una bona pel·lícula, Brad Silberling no se'n surt, de la difícil comanda.

Bé, tot això era un simple apunt.

Ja sé que no està ben fet mesclar ous amb caragols —així m'ho ensenyaren des de petit. Però com que des de petit, també, no he cregut massa el que m'han dit ... Jo vos dic ara que més d'un polític —d'aquests que no creuen en moratòries urbanístiques ni a posar límits al creixement— s'hauria de repassar *Blade Runner*, pel·lícula de ciència ficció per a la qual la massificació urbanística i humana suposen un greu perill en un futur més o menys pròxim. Tot i que, com diu el president Matas, "res no se crema", jo vos dic també que "més val sa que guarda que sa que cura".

I, ara sí, seguim amb més cinema. Perquè ja és aquí des de fa unes setmanes *Salvar al soldado Ryan*, el darrer fil d'Steven Spielberg. Una pel·lícula que, com ja s'ha dit, vol esser la darrera paraula en cinema bèl·lic.

Salvar al soldado Ryan comença el dia 6 de juny de 1944, el dia D, quan les tropes aliades desembarquen a la costa de Normandia. Una vegada establitzat el front, un grup de soldats liderats pel capità Miller rebran l'ordre d'endinsar-se en les línies enemigues i cercar el soldat Ryan, l'únic supervivent de quatre germans, tots els altres morts a la guerra. És aquí on trobam el bessó de la història: ¿val la pena arriscar la vida de vuit homes per salvar la d'un home sol? Com ja havia fet a *La lista de Schindler*, Spielberg pren com a estil narratiu del film el documental, que en les escenes de guerra resulta hiperrealista. Així, la labor del fotògraf Janusz Kaminsky és essencial. Rebaixant el color un 60 % i càmera en mà, aconsegueix l'aparença d'un documental de guerra. D'altra banda, una acurada banda de so ens situa al bell mig de la batalla. Mentre, la música de John Williams dona l'atmosfera precisa al conflicte bèl·lic i emocional.

Tom Hanks i Matt Damon encapçalen el repartiment d'un film que en cap moment rebutja de forma manifesta la guerra. Totes les guerres són brutals. Algunes guerres són necessàries. La Segona Guerra Mundial es justifica per l'holocaust jueu. Aquesta sembla ser la deducció que fa Spielberg i sobre la qual volta tota la pel·lícula. De fet, un dels homes del capità Miller és jueu.

En qualsevol cas, *Salvar al soldado Ryan* és una excel·lent pel·lícula que ningú no s'ha de perdre. A més, per als puristes, a les sales Renoir la podeu veure en versió original subtítulada al castellà.

Per acabar dues recomanacions. D'una banda, *Los amantes del Círculo Polar* de Julio Medem. De l'altra, *Tango* de Carlos Saura. Dues pel·lícules espanyoles que per motius molt diferents val la pena de veure.

Los amantes del Círculo Polar és una proposta que ens fa Medem sobre un melodrama "vulgaris" que assoleix categoria d'obra mestra gràcies a la seva magnífica realització. Fele Martínez i Nawja Nimri interpreten dos germanastres profundament enamorats un de l'altre, però que el destí condemna a viure fent cercles un al voltant de l'altre, de manera que la seva unió perfecta és impossible. La pel·lícula és dura i sense concessions, tot i que té una elaborada bellesa formal.

Finalment, *Tango* ens retroba amb un Carlos Saura enamorat del musical, dels ritmes "porteños", elegants i sensuals del ball del tango. El compositor argentí Lalo Schifrin s'ha encarregat de seleccionar els tangos de la pel·lícula, a més de escriure'n de nous. El fotògraf italià Vittorio Storano és el responsable dels jocs de llum i de l'excel·lent imatge. Tot al servei d'una història que se superposa a la música. La història d'un director de cinema argentí que es refugia d'una crisi sentimental en el rodatge d'una pel·lícula sobre el tango, en la qual la seva exdona i la seva amant actuen de ballarines.

Això és tot.

Joan Carles Palos, octubre 1998.

EL RACÓ DE LA GLOSA

UN NOU PREMI PER A JAUME TOLEDO

En Jaume segueix, i que duri per molts d'anys, essent notícia per la gran quantitat de premis que guanya. Aquesta vegada s'ha posat al sarró el primer premi del concurs de glosat que du per nom el d'un prestigiós glosador artanenc ja traspasat: Joan Sansó "Geneca". Cinquanta mil pessetones —que no vénen mai malament— i un diploma, va rebre en Jaume de mans de la mateixa presidenta del Consell Insular de Mallorca, Maria Antònia Munar. Tenim la satisfacció d'oferir-vos a continuació la composició que va guanyar entre les 35 gloses que es presentaren al concurs.

PERDUT DARRERA TU

Tan dolça i tan garrida,
sols veure't dóna consol.
Quan tu passes ets un sol
que dóna llum fora mida.
Has penetrat dins ma vida,
es meu cor altra no en vol.

Com tu, altra meravella,
creu-me, no l'he vista mai.
Mirar-te és un dolç esglai:
A cada galta una estrella,
una perla a cada orella
i dins cada ull un mirall.

De bellesa ets un tresor,
de per tot agraciada.
Quan te veig, cada vegada
m'augmenta de ritme es cor.
Voldria fosses per jo
però ets per tants desitjada.

I així me van ses coses,
ho intent a cada pas
i tot fins ara un fracàs.
Te regal clavells i roses,
t'envii caramulls de gloses,
però tu ni me fas cas.

Malgrat tot, tir endavant.
Per tu sols no som ningú,
un mosquit inoportú
que rebutges cada instant,
però ja ho veus, no m'espant,
vaig perdut darrera tu.

Així i tot tant m'agrades
que seguesc fora manies.
Te duc presents tots es dies.
Fins ets bella quan t'enfades
i me pagues a puntades
ses meves galanteries.

Jo comprenc es teu procés.
És cert, no som gaire cosa,
pobre i baixet te faig nosa.
Per triar tens amb excés,
però qui t'estima més
és qui firma aquesta glosa.

És dura i trista sa vida
d'aquells que d'amor patim.
Dona no filis tan prim,
baixa es llistó de sa mida.
Maldament sigui mentida
diguem qualque pic t'estim.

Jaume Juan Bonnín

Titoieta Ràdio

Centre Cultural d'Algaida

ES VA LLIURAR PÚBLICAMENT LA NIT DEL 26 DE JULIOL, FESTIVITAT DE SANTA ANNA, A LA PLAÇA D'ALGAIDA

Els Cossiers d'Algaida reben el 5è Premi Santa Anneta de llengua i cultura catalanes de Titoieta Ràdio

El guardó va coincidir amb la commemoració dels 25 anys de la recuperació d'aquests Cossiers

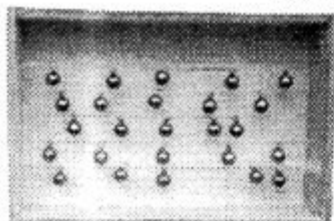
El grup promotor de Titoieta Ràdio ha concedit el 5è Premi Santa Anneta de llengua i cultura catalanes als Cossiers d'Algaida, com a mostra de reconeixement a les persones que durant els darrers 25 anys han treballat per un digne recobrament d'una tradició profundament arrelada en el poble. Al mateix temps, s'ha volgut distingir a la delegació de l'Obra Cultural d'Algaida per l'important paper desenvolupat en el procés de recuperació dels Cossiers.

Per a l'atorgació del guardó, Titoieta Ràdio ha valorat molt positivament la trajectòria dels renovats Cossiers d'Algaida, caracteritzada per un estricte respecte a la tradició i pel rebuig de qualsevol intent de manipulació i desvirtuació.

El Premi Santa Anneta vol ser un estimul al grup que conformen els Cossiers, perquè continuï treballant per la pervivència d'aquest vertader tresor de la cultura, sempre lligat a la festa, com ho han fet els darrers anys amb la incorporació de persones joves.

El guardó es va lliurar públicament la nit de Santa Anna, de dia 26 de juliol, a la plaça d'Algaida, dins el marc de les festes populars d'estiu. Enguany novament el premi es va materialitzar en una obra artística de Jaume Falconer inspirada en els 25 anys dels cossiers.

Cal recordar que en anteriors edicions han estat guardonats amb el Santa Anneta el filòleg i cantautor Biel Majoral (1994), el periodista i poeta Miquel Cardell (1995), el setmanari d'informació general El Temps (1996), i l'ACIC/Associació de cantautors i intèrprets en català (1997).

El Santa Anneta vol ser un reconeixement públic a les persones i col·lectius que quotidianament treballen per a la normalització cultural dels Països Catalans. Vol premiar, sobretot, la laboriositat i la constància d'individus i grups que contribueixen a refermar la nostra personalitat com a poble.

ES PRESENTARÀ PÚBLICAMENT A L'ESTAND DE L'EMISSORA A LA FIRA D'ALGAIDA DIA 17 D'OCTUBRE

Titoieta Ràdio inicia la nova temporada reforçant la informació local

L'emissora d'Algaida ofereix una oferta radiofònica alternativa en català, durant les 24 hores, gràcies als programes facilitats via satèl·lit per COMRàdio

El lema central de la temporada de tardor-hivern de Titoieta Ràdio vol suggerir moviment i, per això, convida a comptar fins a 4 per anar més enllà de l'habitual 3. "Dinamitzar la vida sociocultural del municipi" és la filosofia que marca la nova programació a partir del divendres 9 d'octubre. Els principals eixos d'aquesta dinamització són: el reforç dels serveis informatius, l'increment de la participació dels oients i la incorporació de nous programes.

L'emissora d'Algaida ha decidit potenciar els espais de notícies locals del municipi que, a partir d'ara, s'emetràn més vegades però en un format més reduït. Per aquest motiu s'ha optat per bolletins de notícies de curta durada, amb informacions fàcils d'entendre i urgents, perquè l'oïda és el sentit que dóna l'alerta. Tot això, dins una barreja de gèneres sense tenir por de mesclar informatius amb magazines. Per altra banda, i com a novetat important, cal dir que a partir d'ara les notícies locals d'Algaida es podran consultar a les pàgines de Titoieta a la xarxa internet.

Dissabte

11:00	FER DISSABTE <i>revista d'actualitat inclou informatius locals a les 11, 12 i 13 hores</i>
13:00	ELS ARXIUS <i>de Titoieta Ràdio</i>
15:00	NO TENIM NOM <i>musical</i>
16:00	COMO UN FANTASMA GRIS <i>música sudamericana</i>
17:00	NO VOLEM SER <i>pop·rock en català</i>
18:00	SONS D'UNA TERRA LLUNYANA <i>música i entreteniment</i>
19:30	BOOGIE WOOGIE COUNTRY GIRL <i>musical</i>
20:30	ENEMIC INTERIOR <i>l'ona disident</i>
21:30	SKAMOT <i>per una terra lliure</i>

Diumenge

15:30	TRASH I TRONS <i>musical</i>
17:00	EL EQUIPO A <i>magazine desenfadat</i>

Dilluns

21:00	BOOGIE WOOGIE <i>redifusió</i> COUNTRY GIRL <i>musical</i>
22:00	ENEMIC INTERIOR <i>redifusió</i> <i>l'ona disident</i>
23:00	SKAMOT <i>redifusió</i> <i>per una terra lliure</i>

Dimarts

21:00	TRASH I TRONS <i>redifusió</i> <i>musical</i>
22:30	EL EQUIPO A <i>redifusió</i> <i>magazine desenfadat</i>

Dimecres

21:00	FER DISSABTE <i>redifusió</i> <i>revista d'actualitat</i>
23:00	NO TENIM NOM <i>redifusió</i> <i>musical</i>

Dijous

21:00	COMO UN FANTASMA GRIS <i>redifusió</i> <i>música sudamericana</i>
22:00	NO VOLEM SER <i>redifusió</i> <i>pop·rock en català</i>
23:00	SONS D'UNA TERRA LLUNYANA <i>redifusió</i> <i>música i entreteniment</i>

Divendres

21:30	TOT QUEAVY <i>musical</i>
--------------	------------------------------

Per a més informació
consultau la *TitoietaWeb*

INFORMÀTICA I TECNOLOGIA

Netscape

en català

Segons notícies aparegudes als mitjans de comunicació especialitzats, en breu tindrem al mercat la darrera versió del navegador més utilitzat per anar per la xarxa. SoftCatala.org presenta la nova versió amb el nom *L'almogaver* amb l'autorització de Netscape co. Aquest tema ha tingut un poc de conflicte, ja que l'endemà de la publicació d'aquesta notícia, Enciclopèdia Catalana també ha emès un comunicat diguent que ells també ofereixen una versió del popular navegador amb l'autorització de Netscape Espanya.

<http://vilaweb.com/>
<http://www.softcatala.org/>
<http://www.grec.net/>

Santa Tecla

la processor

Aquest passat 23 de setembre la nostra patrona va fer festa, i com es tradicional vam fer una processó per rememorar-la. La seva visita és obligada per qualsevol internauta que vulgui la seva protecció. En aquesta processó s'han creat cinc cofradies per tal que tothom es senti en pau amb els seus pecats.

<http://www.vilaweb.com/BIT/processo/>

Timofònica

la vaga

La darrera notícia breu que volia presentar, és la de l'actual vaga que es fa contra la pujada de tarifes telefòniques metropolitanes. Les darreres notícies que es tenen, és que degut a la *demonstració de força* feta pels internautes, els polítics del congrés dels diputats s'han adonat que és necessària una tarifa plana per la connexió a Internet. Dins la setmana del 28 al 2 d'aquest mes, el PSOE va presentar una moció per estudiar la viabilitat d'una possible tarifa plana, la quan va ser recolzada pel PP i CIU. Les estadístiques de la passada vaga van donar com a resultat que més d'un 30% dels internautes no es van connectar aquest dia. Hi ha un altre dia de vaga programat per dia 3 d'octubre (dissabte), que es preveu que tenguin més incidència que l'anterior.

<http://vilaweb.com/informatica/index.html>
<http://www.lanzadera.com/lahuelga/>
<http://www.laref.com/huelga3oct/>
<http://tarifaplana.home.nl.org/>

Guillem Vanrell
gvanrell@lander.es
gvanrell@hotmail.com

Posem el comptador

0 0 0 0 a zero

DE L'AIGUA

ACOSTUMA'T A...

✓ Reduir el cabal del depòsit de l'inodor. Més del 40% de l'aigua de consum domèstic es tuda d'aquesta manera.

✓ Dutxar-te. Omplir la banyera suposa fer servir 300 litres d'aigua, que

equivalen a quatre o cinc dutxes.

✓ Utilitzar la rentadora i el rentavaixelles a plena càrrega i amb els programes econòmics.

✓ Fer servir detergents ecològics i el mínim possible de lleixiu.

D'aquesta manera les aigües domèstiques baixaran més netes i seran més fàcils de reciclar.

✓ Plantar en el jardí espècies adaptades al clima. En el cas de les Balears, tria'n les que siguin pròpies i adaptades naturalment als períodes de sequera i a les condicions de l'estiu.

✓ Utilitzar sistemes de reg que només emprin l'aigua estrictament necessària.

Es calcula que, a ca nostra, cada dia tudam el 50% d'aigua. Fes un esforç personal i estalvia un recurs tan valuós per a tots.

DESCARTA...

✗ Utilitzar la mànega d'aigua per fer net el garatge i altres dependències de la casa. Sovint és més eficaç la granera.

✗ Rabejar els plats amb el grifó obert. Es perd sis vegades més d'aigua que omplint l'escurador.

✗ Abocar a les canonades productes agressius (pintures, vernissos, medicaments, etc.), que dificulten el reciclatge posterior de l'aigua.

✗ Plantar, per raons decoratives, espècies que necessiten molta d'aigua. S'ha de tenir molt en compte aquest factor si has de plantar gespa.

PENSA QUE...

💡 Un grifó que goteja perd 16 litres

d'aigua cada dia. Per tant, has de reparar els grifons que funcionen malament. Vigila també les pèrdues de les cisternes.

💡 Pots aprofitar per a altres feines (per exemple, regar) l'aigua freda que surt del grifó mentre esperes que en surti de calenta.

💡 Instal·lar un disparador a la boca de la mànega estalvia prop de 70 litres d'aigua quan rentes el cotxe.

💡 Regant les plantes a darrera hora del dia o a primera hora del matí, evitaràs l'evaporació.

💡 També ho és agrupar les plantes d'acord amb les seves necessitats d'aigua. A més,

l'agrupació de plantes crea zones d'ombra i un ambient d'humitat.

💡 Les deixalles del jardí (fulles seques, restes de la poda...) es poden fer servir com a cobertura vegetal de les plantes.

Mantendràs la humitat de les plantes i estalviaràs aigua de reg.

💡 Pots utilitzar l'aigua de rentar les verdures o la fruita per regar les plantes.

💡 Si pretens construir un habitatge familiar, hi ha sistemes per separar les aigües brutes de les grises i que aquestes es poden reutilitzar per regar el jardí.

Canvia l'hàbit d'usar i tudar.

Reutilitza, aprofita i estalvia l'aigua.

No tiris el futur per la canonada.

GOVERN BALEAR

Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral

UNA XERRADETA... (Continuació)

-I equips de la Península?

-El primer grup de fora va ser el "Guardia de Franco", de Múrcia; després el "Licor 43", el "Faema", ple de gent valuosa, el grup "Werner", Selecció. Bé, va ser tot un seguit d'anys.

-Quan vos separàreu de n'Andreu?

-Això va ser un pas un poc difícil de donar ja que jo estava molt bé amb el "Licor 43". Aleshores en Gabriel Saura era el director del "Faema", equip de primer nivell a Europa; me va cercar, però no estava gens decidit. Fins i tot n'Andreu me va dir que hi anàs, però així i tot estava molt compromès amb ells.

La decisió va arribar quan a la Volta a Catalunya d'aquell any en Biel Mas va fer un paperàs i l'equip del "Faema" s'interessà per ell. I tots dos hi anàrem.

-Això ja era primera línia.

-Era el millor equip, el millor d'Europa. Entre ells hi havia corredors de la talla d'un Van Looy, campió del món cinc vegades.

En fi, amb ells vaig córrer mig Europa i vaig disfrutar molt per les vivències i per la feina feta.

-Mestre Llorenç, vos vàreu relacionar amb molta gent important?

-Amb molta; vaig fer moltes amistats. A part dels mallorquins, vaig tenir relació amb grans mites del ciclisme com Fernando

Manzanaque, Bahamontes, Julio Giménez...; en fi, tot un rosari de relacions; amb qualcuna va arribar a forta amistat.

-Aquest estiu ha estat de moda l'assumpte de l'EPO, del doping.

-Mira, me sap greu que no pugui donar massa la meua opinió quan parlem o discutim aquest tema. Jo només et diré que ara mateix tots els equips estan superprofesionalitzats, tots duen un equip de tècnics, ajudants i almanco dos metges, que s'han de guanyar uns bons sous. I l'endemà, després d'una forta etapa i un enorme esforç, els corredors han de tornar ser damunt la bicicleta sigui com sigui.

-Guanyàreu doblers amb la vostra feina de massatgista?

-Vaig guanyar més que fent de picapedrer i a més vaig disfrutar molt. Els doblers no ho són tot i poques persones es podien permetre el luxe de viatjar i viure una vida tan rica, per mi, com aquella.

-Vos vàreu retirar a bona hora?

A les acaballes, abans de retirar-me, la Federació me va passar un contracte, del 82 al 92, i agafant els homes que jo voldria, amb una bona paga. Jo aleshores només li vaig demanar una paga fixa cada mes, com un oficial primera. No vàrem arribar a cap acord. Els darrers anys vaig tornar a fer de picapedrer.

-A cavostra, sempre heu tengut feina?

-Mira, encara ara tendria molta de feina. I m'agrada; lo que passa és que cansa molt, és molt pesada i ja fa un grapat d'anys que no me neg a donar un massatge, la primera vegada, però ja te dic que estic cansat i fins i tot els recoman el meu fill Toni que fa un parell d'anys començà a fer aquesta feina. Però tots els futbolistes que varen haver de mester els meus serveis me varen trobar, sense cobrar res; me solien fer qualque obsequi. Com a anècdota, un dia hi havia devuit persones esperant que els donàs un massatge.

Vàrem xerrar molt de la seva feina: -Tan sols posar les mans damunt un corredor ja sabia si faria una bona carrera. -Ah, si aquells corredors dels anys 50-60 haguessin tengut les facilitats d'ara, de material, de tècnics... s'ho haguessin menjat tot. En resum, passàrem una bona estona que és impossible recollir en aquest espai.

JOAN TROBAT

ESPORTS

FUTBOL

L'equip de Primera Regional, després de quatre jornades, només ha aconseguit guanyar un partit, si bé ha donat una bona imatge; però el futbol és un joc i si no es guanya es queda enrere.

Esperam que els bons resultats no es torbin a arribar.

Els primers marcadors de l'any han estat:

Escolar-Algaida 5-3

Algaida-Collerenc 1-0

Algaida-Porto Cristo 2-3

La Victòria-Algaida 1-0

Del futbol base només han començat la competició oficial els cadets:

Algaida-Margalidà 1-0

Colònia-Algaida 4-2

Les altres categories continuen la seva preparació a base de partits amistosos ja que aquest mes d'octubre tots els equips comencen les seves respectives lligues.

JOAN TROBAT

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Gabriel Ferriol Galmés.
Va morir a Pina dia 31
d'agost als 82 anys.

Joana Maria Garcias
Bibiloni. Ens deixà dia 20
de setembre als 89 anys.

Magdalena Gelabert Juan.
Morí dia 5 de setembre.
Tenia 91 anys.

NAIXEMENT

Maria Magdalena Ruiz
Sastre, filla de Gregori i
Antònia. Va néixer dia 3 de
setembre.

UNA XERRADETA AMB...

MESTRE LLORENÇ SASTRE "GODÓ"

Mestre Llorenç Sastre "Godó" té, ara mateix 71 anys i de sempre ha viscut al nostre poble; però, de més jove, estava molt de temps fora, sobretot els estius. El motiu era que compartia la seva professió -picapedrer- amb la feina que més el satisfia: massatgista i cuidador de corredors de bicicleta.

-Mestre Llorenç, conta-mos un poc això d'aquesta curolla.

-Mira, quan jo tenia vuit o nou anys vaig demanar a mon pare una bicicleta perquè aleshores, i degut als temps tan magres que vivíem (parl de l'any 38), els nins començàvem a fer feina de ben jovenets. Jo esperava que amb una bicicleta podria llogar-me de manobre, o fer qualsevol feina. Però mon pare em va contestar que la bicicleta la m'havia de guanyar. I res, que em vaig llogar a Son Mesquida, dos anys, fins que vaig estalviar 65 duros, que era el que llavors valia una bicicleta. No tothom podia tenir una màquina com aquella.

-I ja tenim la primera bicicleta.

-Sí. Tot d'una que la vaig tenir em vaig llogar de manobre de picapedrer i durant sis anys vaig treballar a Lluçmajor fins que el 48 vaig fer la mili voluntari i m'enviaren al Port de Pollença. Allà vaig estar molt bé perquè el comandant em va encarregar un parell de feines que li agradaren i fins i tot per mor de la feina em varen fer cabo. Això sí, a l'hora de llicenciar-me, cap a Algaida falta gent, malgrat les ofertes per continuar al servei que me varen fer.

-Al món del ciclisme, quan hi vàreu entrar?

-Devers el 47, abans de fer el servici, n'Andreu Trobat i jo començàrem una llarga col.laboració. Això sí, un massatgista sense bons corredors té poc que fer. Com te dic, tots dos començàrem i jo l'ajudava en allò que podia i així, a poc a poc, vàrem entrar en aquest ofici.

-Abans, devia ser difícil aquest món.

-Tot era difícil, la vida mateixa; però en aquest cas les mancances que hi havia a tot arreu feien que ni els corredors tenguessin lo necessari per fer els esforços d'aquest esport. D'altra banda, un preparador no es limitava a donar fregues i prou, no; feia el menjar, preparava les bicicletes i convivia tot el temps amb els corredors. Fins i tot, i degut a la convivència preparador-ciclista, els mateixos directors dels equips et demanaven opinió sobre qui havia d'entrar dins les carreres o dins els diferents equips. Tot un problema, perquè arribaves a tenir molta confiança amb aquests al.lots i te posaven en un gran compromís.

-Quant de temps estàreu lligat al ciclisme?

-El 1953 n'Andreu em va dur a la Volta a Catalunya amb una selecció de mallorquins. Record que el patrocinador era sabates "Gorila" i que hi havia un grapat de corredors molt bons. A part de n'Andreu, hi havia en Gelabert, en Mayol, en Bibiloni, en Castell, de Petra...

Després d'aquest equip, vàrem participar a la nostra primera "Vuelta" a Espanya amb el "Mobilette Caobaina"; a més d'en Trobat hi havia en Biel Mas i, com a director, en Bernat Capó.

Segueix a les pàgines anteriors